

ORGAAN

van de

Vereniging ter beoefening
van de Krijgswetenschap

OPGERICHT 6 MEI 1855

1949-1950

1e Aflevering

Inhoud:

LANDINGEN

door

Majoor der Mariniers C. G. Lems

en

Kapitein ter zee S. Dobbenga

Voor adresveranderingen of opgave van adres en nieuwe leden zich te wenden in Nederland tot Res. Lt. kol. b.d. J. P. Boots, Secretaris-penningmeester van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, van Alkermidelaan 215, 's-Gravenhage, Tel. 774621, Postrek. 78828

Redactie: Generaal-majoor b.d. D. A. van Hilten, Zuidwerfplein 8 te 's-Gravenhage, Tel. 720366

Hoofdcorrespondent in Ned.-Indië: J. H. Cox, kolonel infanterie
K.N.I.L., Borneostraat 6, Bandoeng

Zorgt dat wij uw adres weten — De contributie bedraagt f 10.— per jaar

Als ieder lid ons één nieuw lid opgeeft, kan de contributie
het volgende werkjaar weer gebracht worden op f 6.—

BIJeenKOMST OP 4 NOVEMBER 1949 TE 's-GRAVENHAGE

Voordracht voor de Vereniging ter Beoefening van de
Krijgswetenschap

door

Majoor der Mariniers C. G. LEMS

en

Kapitein ter Zee S. DOBBENGA

Voorzitter: Zijne Excellentie Luitenant-Generaal b.d. C. A. PRINS.

later:

Zijne Excellentie Luitenant-Generaal M. R. H. CALMEIJER

De Voorzitter:

Mijne Heren. Ik open deze eerste bijeenkomst in ons nieuwe werkjaar; moge het een goed jaar voor de Vereniging worden. Het is mij een voorrecht, hier aanwezig te zien Z.Exc. Vice-Admiraal Jhr E. J. van Holthe, Chef van de Marinestaf, Bevelhebber der Zeestrijdkrachten.

M.H. Ik wil mij niet begeven in beschouwingen over het resultaat der eergisteren beëindigde Ronde-Tafel-Conferentie, maar ik moge toch een enkele opmerking maken. In het verslag daaromtrent in een van onze grote dagbladen komt, voor wat het K.N.I.L. betreft, het volgende zinnetje voor: „Aan het einde der reorganisatie binnen een periode van zes maanden houdt het K.N.I.L. op te bestaan.”

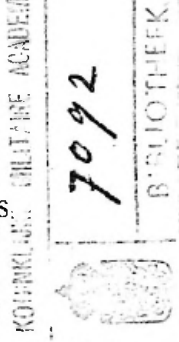
- Dat staat daar zo simpel, maar het geeft ons toch een „pang” in het hart. Ja, het K.N.I.L. waarin zoveel grote mannen hebben gediend, mannen met legendarische namen, zal dan ophouden te bestaan, maar niet houdt op onze herinnering eraan, de bewondering die wij ervoor gevoelen en onze trots op de prachtige daden, door dat leger verricht. Mogen die bewondering en die trots nog lang blijven voorleven.

M.H. Ik heb het mij in de laatste jaren, waarin onze K.M., ons K.N.I.L., en onze K. Land- en Luchtmacht in Indië een zo moeilijke taak te vervullen hadden, altijd tot een plicht gerekend, in onze vergaderingen enige waar-derende woorden te wijden aan hunne werkzaamheid, en eerbiedig hen te herdenken die daarbij het leven lieten.

Na het bevel „Staakt het vuren”, begin Augustus uitgevaardigd, zijn de verliezen veel minder geworden, maar er komen toch in de dagbladen nu en dan nog opgaven voor van gesneuvelden — soms met de lugubere vermelding „na vermissing”. — Ook hen willen wij in eerbied herdenken; ook zij hebben het hoogste offer gebracht.

M.H. Wij hadden gehoopt, ons Wetenschappelijk Jaarbericht reeds eerder te kunnen doen verschijnen, maar dat is helaas niet gelukt; wij hebben nu echter bericht gekregen dat het aan het einde van de volgende week aan U zal worden verzonden. Ik breng de Commissie van Redactie, Generaal van Hilten, Generaal en Kolonel Couzy, en ook de H.H. medewerkers de dank der Vereniging en spreek de hoop uit dat het voor velen een nuttige studiebron moge zijn.

Ons werkplan voor de komende winter is U reeds eerder door de Secretaris-Penningmeester toegezonden; zoals U gezien zult hebben, zullen er zes voordrachten gehouden worden, terwijl er ook weder een Wetenschappelijk Jaarbericht zal verschijnen.

Over de toestand van onze Vereniging — punt I van onze agenda — kan ik U gunstige berichten geven. Het aantal leden neemt voortdurend toe, een resultaat waarvoor wij veel dank verschuldigd zijn aan hen die daartoe hebben meegewerkt.

De financiële toestand onzer Vereniging is gunstig; cijfers daaromtrent zullen in een der eerstverschijnende afleveringen worden gepubliceerd. Grote steun ondervinden wij van diegenen die adverteren in het Wetenschappelijk Jaarbericht en de Afleveringen; voor deze steun zeg ik deze stille medewerkers hartelijk dank.

Punt II van onze agenda is de verkiezing van bestuursleden.

Aan de beurt van aftreden zijn de Generaal-Majoor Aler, en de kolonels van Gulik en Couzy, welke H.H. dadelijk herkiesbaar zijn.

Verder moeten er 2 nieuwe bestuursleden gekozen worden ter voorziening in de vacatures, ontstaan door het aftreden van de Kapitein ter zee Nuboer en van mij. De Kapt. t/z. Nuboer heeft bedankt in verband met zijn plaatsing in Engeland als Hoofd van de Nederlandse Marine-missie bij de Western Union. Ik breng de kolonel Nuboer de dank der Vereniging voor zijn werkzaamheid als bestuurslid en als medewerker aan het Wetenschappelijk Jaarbericht.

Wat mijzelf betreft, ik heb gemeend dat, nu ons ledental weer op een behoorlijk peil is gekomen, voor mij de tijd daar is om het voorzitterschap over te dragen aan een jongere kracht, die de grote evoluties, welke op militair gebied in de laatste jaren hebben plaatsgehad, persoonlijk heeft medegemaakt.

Wat de verkiezing van de nieuwe Voorzitter betreft, moge ik U mededelen dat het Bestuur zich in zijn onlangs gehouden vergadering met algemene stemmen en één onthouding erover heeft uitgesproken, dat de aangewezen man daarvoor is Z.Exc. de Luitenant-Generaal M. R. H. Calmeijer, pl.v. Chef van de Generale Staf. Het Bestuur beveelt U dan ook de Generaal voor die keuze aan; bijzondere motivering van die aanbeveling mag wel overbodig worden geacht. Het is de bedoeling, de verkiezingen in de pauze van deze vergadering te doen plaats hebben.

De Heer Heinsius:

M. de V. Ik zou aan de vergadering willen voorstellen, de aanbevelingen van het Bestuur bij acclamatie te aanvaarden. (Applaus).

De Voorzitter:

Als alle genoemde H.H. zich bereid verklaren, hunne benoeming te aanvaarden, wens ik hun van harte geluk met die benoeming, en verzoek ik de kolonel de Wolf en de Kapt. t/z. Fortuyn, aan de bestuurstafel plaats te nemen, waarbij ik de wens uitspreek voor een nuttige en aangename samenwerking in het bestuur.

En mag ik dan hierbij de voorzittershamer overdragen aan de Luit.-Generaal Calmeijer, met de wens en in het vertrouwen, dat de Vereniging onder zijn bekwame leiding een tijd van bloei moge tegemoet gaan.

Luitenant-Generaal M. R. H. Calmeijer:

Met grote erkentelijkheid voor het vertrouwen, dat mijn mede-bestuursleden en, blijkens de acclamatie van de vergadering, ook mijn hier aanwezige

mede-leden in mij hebben gesteld, aanvaard ik hierbij het Voorzitterschap van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap. Behalve het gevoelen, dat hieruit spreekt, komen in dit oogenblik ook andere gevoelens bij mij op en wel in de eerste plaats ten aanzien van degene, die tot op dit oogenblik het Voorzitterschap van de Vereniging heeft bekleed, Luitenant-Generaal Prins.

Generaal Prins werd in 1931 tot Voorzitter benoemd en heeft zodoende gedurende 18 jaren, dat is omstreeks een 5e deel van het bestaan onzer thans 90-jarige Vereniging, het Voorzitterschap bekleed. In deze periode vielen de voor ons aller bestaan en ook voor dat van de Vereniging meest stormachtige en moeilijke jaren, namelijk die toen het Vaderland door vreemde overheersers was bezet. Geassisteerd door de Secretaris-Penningmeester, Luitenant-Kolonel Boots, is Generaal Prins er in geslaagd de eigendommen van de Vereniging te doen onderduiken en de Vereniging als Doornroosje onbemerkt te doen slapen. Na de bevrijding was Generaal Prins de eerste om deze schone slaapster weer tot nieuw leven te wekken en reeds zeer kort na mijn terugkomst uit krijgsgevangenschap verzocht Generaal Prins mij mede te werken aan het herstel der Vereniging. Wij allen hebben het bijzonder op prijs gesteld, dat de Generaal zijn krachten heeft willen geven om de eerste moeilijkheden te overwinnen, de Vereniging weer tot nieuwe bloei te brengen en dat hij het Voorzitterschap eerst neerlegt nu hij zijn opvolger een weer levenskrachtige Vereniging kan overdragen. Wij betreuren het, dat Generaal Prins het oogenblik thans hiertoe gekomen acht. Wij moeten dit echter aanvaarden, doch wij zouden ons niet kunnen indenken, dat tussen hem en de Vereniging geen bijzondere band meer zal bestaan. Het is daarom, dat ik U voorstel, na mij van de instemming mijner mede-bestuursleden te hebben verzekerd, om Generaal Prins te benoemen tot erelid der Vereniging. (De vergadering aanvaardt dit voorstel bij acclamatie).

Generaal Prins, ik wens U geluk met Uw benoeming tot erelid. Wij hebben gemeend U in dit oogenblik een meer stoffelijk blijk onzer dankbaarheid en hoogachting te moeten overhandigen, waartoe ik U hier deze mand met vruchten moge aanbieden.

In aansluiting aan hetgeen ik zoëven heb gezegd, aanvaard ik mijn functie met een gevoel van verplichting ten opzichte van mijn laatste voorganger en eveneens van de andere illustere voorgangers, die voor mij de voorzittershamer hebben gehanteerd. Het zal mijn streven zijn de Vereniging te leiden op dezelfde wijze als zij dit hebben gedaan om zodoende mede de goede roep te bewaren, die onze Vereniging altijd in den lande heeft genoten.

Ik zou dit niet op mij hebben genomen, ware ik er niet van overtuigd, dat ook en juist in onze dagen, de Vereniging een belangrijke taak heeft te vervullen. Nederland staat niet langer geïsoleerd in de wereld. Tegen de gevaren, die de West-Europese beschaving en daarmee ook ons bedreigen, heeft de Regering gemeend het land het beste te beveiligen door in het Pact van Brussel aansluiting te zoeken bij gelijkgezinde West-Europese mogendheden en in het Atlantisch Pact bij een nog wijder kring van op dezelfde grondslag gefundeerde staten.

Nederland zal uiteraard een bijdrage moeten leveren aan strijdende eenheden ter zee, te land en in de lucht. Bovendien echter moeten wij medewerken in tal van staven en intergeallieerde commissies. Dit eist nog meer dan vroeger een wetenschappelijke scholing van ons officierskorps en het zich

kunnen doen gelden in een debat met andere deskundigen. Onze Vereniging is te allen tijde een medium geweest, waar onze officieren zich in deze richting konden bekwamen. Slechts in één opzicht zou ik, weliswaar geen nieuwe koers willen inslaan, doch scherper aanhouden in een reeds ingeslagen richting, namelijk in het zoeken van aansluiting bij de burgermaatschappij. Stond 90 jaar geleden, toen onze Vereniging werd opgericht, de krijgsmacht wellicht min of meer afzijdig van deze maatschappij, sedertdien is zulks grondig veranderd. De totale oorlogvoering heeft iedere burger in de verdediging des lands en in die van de grotere kring, waarvan ons land deel uitmaakt, betrokken en krijgswetenschappen kunnen derhalve niet meer door militairen geïsoleerd van de burgermaatschappij worden beoefend. Ik hoop derhalve, dat het zal gelukken meer en meer contact met krachten uit deze maatschappij te leggen.

Ik wil thans, mijne heren, Uw tijd niet langer in beslag nemen en geef het woord aan de eerste inleider van deze avond, de Majoor der Mariniers Lems.

Luit.-Generaal C. A. Prins:

M.H. Ik ben U zeer dankbaar voor de eer die U mij bewijst en wil het Erelidmaatschap zeer gaarne aanvaarden. Ook voor de prachtige mand met fruit mijn bijzondere dank!

Ik heb het altijd als een grote eer en een groot voorrecht beschouwd, voorzitter van een zo belangrijke vereniging als „Krijgswetenschap” te mogen zijn, omdat ik overtuigd was, dat de Vereniging een taak heeft in onze weermacht, een taak, die ook door de hoogste militaire autoriteiten wordt erkend; ook omdat het in „Krijgswetenschap” behandelde dikwijls weerklank heeft gevonden in 'slands vergaderzaal en tot richtsnoer heeft gediend bij het nemen van belangrijke beslissingen. Ik beschouwde het ook als een voorrecht omdat het mij in geregelde aanraking bracht met een aantal van onze allerbeste officieren.

Ik dank de Generaal Calmeijer voor zijn hartelijke en waardeerende woorden; ik dank de H.H. bestuursleden voor de medewerking die ik steeds van hen mocht ondervinden, inzonderheid de Generaal van Hilten voor zijne werkzaamheid als Redacteur, de generaal Carp en de kolonel Couzy, die met hem het Wetenschappelijk Jaarbericht verzorgden, en last but not least onze Secretaris-Penningmeester, luit.-kolonel b.d. Boots aan wie ik in al die jaren niet alleen een toegewijd medewerker, maar ook een trouwe vriend heb gehad.

Ik dank ook U, M.H. leden van de Vereniging, voor Uw belangstelling voor ons werk.

Mijn beste wensen zullen steeds de Vereniging vergezellen.

HET AANDEEL VAN DE LANDENDE TROEPEN IN AMPHIBISCHE OPERATIES TEGEN VERDEDIGDE KUSTEN.

door

C. G. Lems, Majoor der Mariniers.

INLEIDING.

Wanneer ik vanavond voor U een voordracht houd over het aandeel van de landende troepenmacht in amphibische operaties tegen verdedigde kusten, wil ik voorop stellen, dat dit onderwerp zo veelomvattend is, dat in de korte tijdsduur, die tot mijn beschikking staat, ik slechts in staat ben U een zeer algemeen beeld van dit onderwerp te geven.

Ik meen in de eerste plaats te mogen vaststellen, dat het onderwerp „landingen” ook in ons land een belangrijke plaats behoort in te nemen en zal innemen in de na-oorlogse krijgskundige studies. Dit in tegenstelling tot het tijdvak 1918—1940, toen de mening zeer verbreid was, dat amphibische operaties tegen op moderne wijze verdedigde kusten tot de tactische en technische onmogelijkheden behoorde, althans een zeer riskante onderneming zou zijn. Een conclusie, die n.m.m. verkeerd getrokken en hoofdzakelijk gebaseerd was op de enige spectaculaire, van de aan amphibische operaties zo arme Eerste Wereldoorlog, nl. de Dardanellen-expeditie (1915), en waarbij men zich blind staarde op de catastrophale afloop van deze onderneming, daarbij vergetende, dat ondanks alle bij de landingen gemaakte fouten, de troepen aan wal kwamen.¹⁾ Belangrijker te constateren uit het tijdvak tussen de twee Wereldoorlogen, acht ik het feit, dat men de strategische betekenis van amphibische operaties in de oorlogvoering nagenoeg geheel over het hoofd zag en ik moge hiertoe o.m. verwijzen naar de voordracht, die overste Koudijs op 21 Januari van dit jaar voor de Vereniging heeft gehouden en waarin hij, in de inleiding, ditzelfde gebrek aan inzicht en belangstelling constateert.²⁾ De Tweede Wereldoorlog geeft ons een heel ander beeld: de oorlog in de Pacific bestond nagenoeg geheel uit maritieme en amphibische operaties, terwijl de beslissende veldtocht in Europa met een landing begon. Niemand zal thans de uitvoerbaarheid en de strategische betekenis van amphibische operaties meer in twijfel trekken. Zij verdienen daarom ons aller aandacht.

Als ik mij goed heb georiënteerd, is dit de eerste maal na de oorlog, dat voor de Vereniging een voordracht gehouden wordt over het aandeel, dat de landende troepen hebben in amphibische operaties. Ik heb dan ook gemeend, mij te moeten bepalen tot het geven van een overzicht van de voorbereiding en het verloop van een landing op een verdedigde kust, gebaseerd op de tactische doctrines en technische middelen, zoals die aan het eind van de afgelopen oorlog voor dit soort operaties waren ontwikkeld. Ik doe dit met de hoop, hiermede een basis te leggen voor verdere discussies over dit zo gevarieerde en interessante onderwerp.

Ik zal mij bij de behandeling van het onderwerp houden aan de tactische

¹⁾ Zie hiervoor o.a. de uitgebreide studie van de, toenmalige, kapitein der Mariniers M. R. de Bruyne: „Landingen”, Algemene Landsdrukkerij, 1935.

²⁾ Kapt.-luit. ter zee G. Koudijs: „De maritieme grondslagen van overzeese krijgsvrichtingen”, Orgaan 1948—49, 3e Aflevering.

doctrines, de organisatie en het gebruik van amphibische middelen, zoals deze opgebouwd zijn door het Amerikaanse Korps Mariniers, als onderdeel van de Amerikaanse Marine. Ik doe dit niet zonder redenen; een bestudering van de ontwikkeling der amphibische tactische doctrines en middelen, vóór en gedurende de Tweede Wereldoorlog, bij de „Royal Marines” en het „United States Marine Corps” leert ons, dat de Amerikanen, op grond van hun juiste waardering van de betekenis van amphibische operaties in een volgend wereldconflict en dank zij de hun ter beschikking staande personele en materiële middelen, in staat waren hun „Marine Corps” op te bouwen tot een modern uitgerust amphibisch leger.¹⁾ De Engelsen bleven in deze ontwikkeling verre ten achter en al zouden zij tijdig het belang van het bezit van een goed uitgeruste amphibische strijdmacht hebben onderkend, voor haar ontwikkeling ontbraken, in het raam van de „Overall Imperial Defense”, de middelen: andere problemen schiepen andere verhoudingen in de samenstelling van leger en vloot.²⁾ Dat ik uitsluitend de Amerikaanse doctrines, organisatie en middelen bespreek, acht ik geen bezwaar. De doctrines zijn algemeen aanvaard, ook door de Engelsen, organisatie en middelen geven het modernste te zien wat de buitenlandse amphibische strijdkrachten bieden.

Tenslotte nog dit. Teneinde begripsverwarring te voorkomen is het gewenst even de uitdrukkingen *gecombineerde operaties* (combined operations) en *amphibische operaties* onder de loupe te nemen. Bij de Engelsen betekent combined operations hetzelfde als amphibische operaties, in tegenstelling tot de Amerikanen, die het definiëren als operaties, waarbij de strijdmachten van geallieerde landen betrokken zijn. Amphibische operaties, ook wel kortweg landingen genoemd, kunnen we definiëren als operaties, waarin door zee-, land- en luchtsrijdkrachten tactisch en logistisch wordt samengewerkt met als doel de oorlog op 's vijands gebied te brengen door overschrijding van zijn zeefront. Churchill poneerde hiervoor de term *triphibious operations*, dat echter in analogie met amphibious operations, van *amphi*, beide, en *bios*, leven, een onmogelijk woord is.

DOEL EN SOORTEN VAN LANDINGEN.

Een landing kan één of meer van de volgende oogmerken inhouden:

1. De verovering en veiligstelling van een bruggehoofd, als uitgangsstelling voor landoperaties op grote schaal (Landing in Normandië, Juni 1944; Luzon, Januari 1945).
2. De verovering en veiligstelling van een bepaald gebied, te gebruiken in samenhang met andere militaire operaties, of voor gebruik als vloot- of luchtbasis, van waaruit verdere operaties kunnen worden voortgezet (Iwo Jima, Februari 1945; Okinawa, April 1945).
3. De verovering en veiligstelling van een gebied, teneinde het gebruik ervan aan de vijand te ontfeggen (Bougainville, November 1944).
4. De vernietiging van vijandelijke strijdkrachten, installaties en bases. (Dieppe, Augustus 1942; Lofoten, Maart 1941).

¹⁾ Het „United States Marine Corps” groeide van een aanvankelijke sterkte van 80.000 man in 1942 tot 450.000 man in April 1944 en telde aan het eind van de oorlog 590.000 man.

²⁾ Zie voor de ontwikkeling van de Engelse amphibische strijdmacht een artikel van Lt.Col. R. M. Tompkins: „British Combined Operations”, Marine Corps Gazette, Dec. 1948.

Naar gelang van het doel spreekt men van een :

1. *Invasie*; een hoofdlanding met grote troepenmacht en aanvullende middelen, met als voortzetting uitgebreide landoperaties tegen een actieve vijand.
2. *Bezetting*; een landing ter verovering en veiligstelling van een bepaald gebied, zonder verdere operaties te land.
3. *Raid*; een landing met betrekkelijk geringe middelen, met als taak een bepaalde opdracht binnen een vastgestelde tijd te vervullen en daarna weer in te schepen.
4. *Demonstratie*; een operatie, die tot doel heeft machtsvertoon of een schijn-aanval op 's vijands kust.

BIJZONDERE FACTOREN VAN INVLOED OP AMPHIBISCHE OPERATIES.

Wij zullen eerst eens aan een beschouwing onderwerpen de bijzondere factoren, die van invloed zijn op amphibische operaties.

Gewoonlijk zal een amphibische strijdmacht het initiatief in handen hebben, dat haar in staat stelt doel en opmarsrichting vrij te kiezen, natuurlijk binnen de grenzen gesteld door de hogere leiding en de ondersteunende mogelijkheden van marine en luchtmacht. Dit initiatief, tezamen met de grote bewegelijkheid en het uitvoeren van schijnlandingen, zullen de aanvaller veelal in staat stellen een tactische verrassing te bereiken. Daarbij kunnen mobiele reserves, in de vorm van nog ingescheepte landingsstroepen op hoge zee, drijvende reserves dus, de middelen verschaffen om succes aan de wal uit te buiten.

We mogen echter niet nalaten ook te wijzen op de ongunstige factoren, die inhaerent zijn met landingsoperaties.

Het aantal en de geschikte scheepstypen zijn altijd beperkt. Ik behoef U slechts in herinnering te brengen de invasie in Normandië in 1944, waarbij in de voorbereidingsphase de aanbouw van landingsschepen één van de grootste „bottlenecks” in de Amerikaanse productie is geweest en uiteindelijk dag-D o.a. door gebrek aan LST's een maand verschoven moest worden.¹⁾ De landingsorganisatie is dus gebonden aan de capaciteit van het aantal en type beschikbare schepen.

De landingsmacht is gedurende de overtocht zeer kwetsbaar voor alle vijandelijke wapens en kan, voordat zij geland is, slechts in beperkte mate aan de afweer daartegen deelnemen.

De troepen landen en vechten op betrekkelijk onbekend terrein, terwijl de kennis van de vijandelijke opstellingen veelal schaars zal zijn. Zij moeten tot de aanval overgaan op een ogenblik, dat zij fysiek, tengevolge van de overtocht, niet op hun best zijn.

Geschikte landingsplaatsen voor grote strijdkrachten zijn misschien moeilijk te vinden. De aanvalstroepen worden mogelijk op de verkeerde stranden aan land gezet. (Het kustgedeelte waar de troepen aan land gaan, noemen we een strand). De bodemgesteldheid onder water en een sterke kustverdediging kunnen ons het gebruik van gewenste stranden ontzeggen. Ongunstige weersgesteldheid en getij kunnen het landen verhinderen.

¹⁾ Ingersoll, „Top Secret”, New York, 1946.

Schepen, met belangrijke troepen en lading aan boord, kunnen verloren gaan. Duisternis, slecht zicht of kunstmatige nevel zijn niet geheel betrouwbaar, wanneer zij de nadering tot de kust moeten beschermen. Schepen kunnen door vijandelijke actie gedwongen worden hun ankerplaats vroegtijdig te verlaten, nadat wel de troepen, maar nog niet de voertuigen, uitrusting en voorraden zijn ontscheept.

In de eerste phase van de eigenlijke landing zullen de aan de landende troepen toegevoegde, zwaardere ondersteunende wapens nog weinig vuursteun kunnen geven, o.a. door de aanvankelijk gebrekkige verbindingen. Voor deze zo noodzakelijke vuursteun zullen de troepen nagenoeg geheel afhankelijk zijn van de scheepskanonnen en de vliegtuigen. Typen en aantal vliegtuigen kunnen beperkt zijn als gevolg van de lange afstand tussen landingsgebied en vliegbases.

De hulpdiensten zullen aanvankelijk in beperkte mate functionneren en daardoor de moeilijkheden betreffende bevelvoering, bevoorradings, afvoer en verbindingen, die van nature al niet gering zijn, nog vergroten.

Verder kunnen de overwegingen, die de keuze van het landingsdoel bepalen, beheerst worden door de noodzakelijkheid havens in handen te krijgen, ten einde voortgezette landoperaties de nodige logistische steun te kunnen geven. Indien in of in de nabijheid van het operatiegebied geen havens aanwezig zijn, kan het nodig zijn stranden te kiezen, die geschikt zijn om in de naaste toekomst op te bouwen als eindpunten van de overzeese verbindingswegen. Hoe ver de techniek in dit opzicht ook is voorgescreeden, ik denk hierbij aan de „Mulberry”-havens, die op de Normandische kust werden gebruikt, uiteindelijk zal men het, als grote landoperaties volgen, niet zonder havens kunnen stellen.

Op de bijzondere factoren, die van invloed zijn op het tactische optreden van de troepen bij het aan land gaan, kom ik nader terug.

ORGANISATIE VAN DE LANDINGSMACHT EN DE TAAK VAN VLOOT EN TROEPEN BIJ DE LANDING.

Een amphibische strijdmacht, samengesteld uit grondtroepen, vloot- en luchtmachteenheden, wordt onder eenhoofdig commando georganiseerd tot een zgn. „Joint Task Force”, die in zijn geheel of onderverdeeld in „Joint Attack Forces” kan opereren. Een „Joint Attack Force” is een organisatie, die in staat is een landingsoperatie uit te voeren en wordt dus geformeerd, afhankelijk van de opdracht, die zij krijgt te vervullen. Zo'n „Attack Force” bestaat uit drie delen: de *landingsvloot*, de *landingsmacht* en de *luchtmacht* (zie schema 1). De organisatie van de landingsvloot en de luchtmacht laat ik hier buiten beschouwing; ik zal mij in hoofdzaak bepalen tot de organisatie van de landingsmacht, doch eerst zullen wij nagaan, wat de taak is, die deze troepen te vervullen krijgen bij de landingsoperatie. We verdelen deze taak in twee fasen: gedurende de concentratie en overtocht, en gedurende de eigenlijke landing. Ter completering vermeld ik naast de taak van de landingstroepen, de taak die de vloot ongeveer gelijktijdig heeft te vervullen.

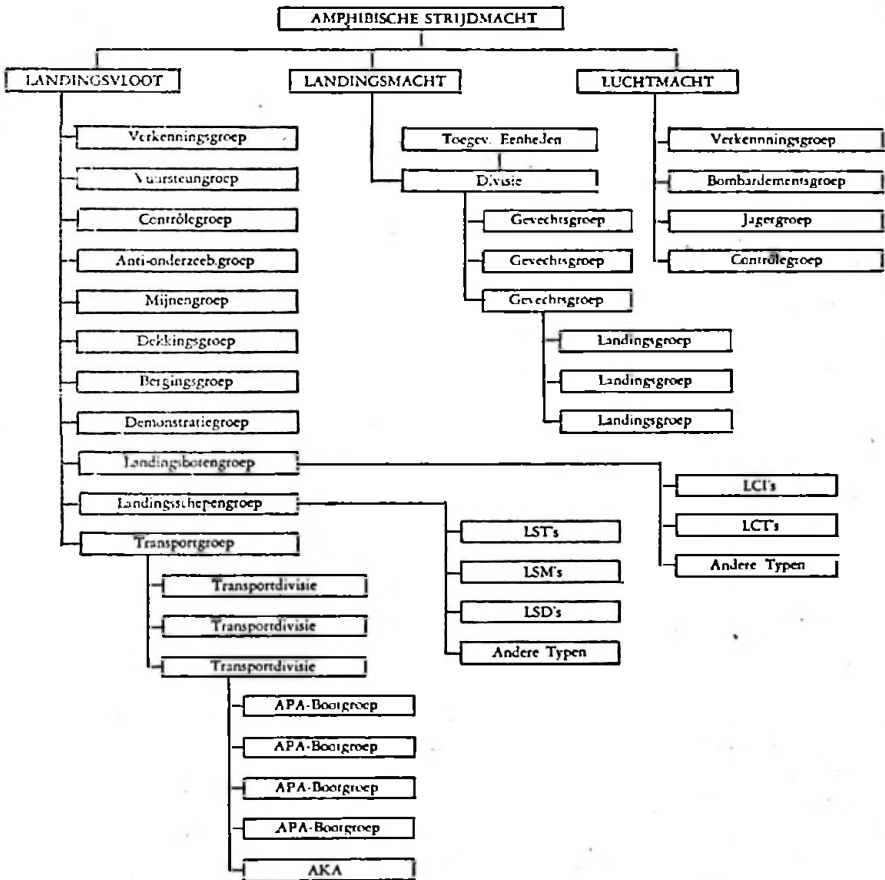
Phase 1.

Landingstroepen.

a. Verzamelen van de troepen, hun uitrusting en voorraden in de aangewezen inschepingshavens.

Vloot.

a. Openhouden van de verbindingswegen ter zee, in het bijzonder met betrekking tot de voor de operatie noodzakelijke aanvoerwegen.

SCHEMA 1. ORGANISATIE VAN DE AMPHIBISCHE STRIJDMACHT.

b. Legeren en verplegen van de troepen in de inschepingshavens.

c. Het laden van de transportschepen, ongeacht of deze door het Leger of de Marine worden verschaft, met troepen, uitrusting en voorraden, echter onder goedkeuring van de vloot voor wat betreft de veiligheid en stabiliteit van de schepen.

d. De wapens en uitrusting, waarmede gedurende de overtocht of de eigenlijke landing de vloot kan worden geholpen, zodanig laden, dat deze lading gereed is voor operatief gebruik.

b. Verschaffen, bemannen, uitrusten en in dienst stellen van alle schepen, die de troepen, hun uitrusting en voorraden moeten vervoeren.

c. Verzamelen van de nodige schepen in de aangewezen inschepingshavens op de tijden als vastgesteld door de havencommandanten of door de „Joint Attack Force“-commandant.

d. Zorg dragen voor de veiligheid van de schepen gedurende de overtocht en het verrichten van verkenningen ten behoeve van de landingsoperatie.

Phase 2.

a. Inschepen in de landingssschepen en -boten, welke gebruikt worden bij de eigenlijke landing.

b. Bemannen van scheepswapens aan boord van de schepen en boten op aanvraag van een bevoegde marineautoriteit. Op verzoek de wapens bedienen, die behoren tot de bewapening van de troepen.

c. Vanuit de landingsboten de kust bestormen en een bruggehoofd vormen.

d. Verwijderen van hindernissen van het punt af, waar normaal de landingsboten aan de grond lopen, landinwaarts.

e. Verschaffen van middelen, die het snel laden en ontladen zullen bevorderen (pontons, bulldozers, kranen enz.). Gewoonlijk worden deze midde-

a. Verschaffen, bemannen, uitrusten en bedienen van landingssschepen en -boten, die nodig zijn voor de eigenlijke landing.

b. Beveiligen tegen vijandelijke vloot- en luchtmacht.

c. De troepen aan land zetten in overeenstemming met het operatieplan van de troepencommandant (tenzij onvoorziene omstandigheden en niet te overwinnen moeilijkheden dit onmogelijk maken) en de landing ondersteunen met alle beschikbare middelen.

d. Verwijderen van onderwaterhindernissen tot aan het punt, waar normaal de landingsboten aan de grond lopen (hiervoor worden vaak gemengde onderdelen, bestaande uit personeel van vloot en troepenmacht gebruikt).

e. Ontladen van schepen in overeenstemming met de ontschepingsplannen en behoeften van de troepencommandant. Het bedienen van de

len geleverd door de ondersteunende walorganisatie.

f. Organiseren, inrichten en in dienst stellen van wal-installaties, voornamelijk ten behoeve van het ontschepen van personeel, uitrusting en voorraden van de landende troepen (opslagplaatsen, reparatie-inrichtingen enz.).

g. Organiseren en voeren van landoperaties ter uitbreiding van het bruggehoofd en het voeren van operaties daarbuiten overeenkomstig de opdracht.

h. Afvoeren van gewonden naar en verzorging op het strand (daarin bijgestaan door medisch personeel van de vloot).

scheeps- en bootoutillage, voor zover nodig om te voldoen aan de ontschepingsplannen (laadbomen, lieren, davits, landingskleppen, liften enz.).

f. Verschaffen, voornamelijk in afgelegen havens, van middelen voor de ontscheping of inscheping van troepen, uitrusting en voorraden, indien de troepen in deze middelen zelf niet kunnen voorzien.

g. Organiseren, openhouden en in gebruik nemen van de voor de landoperatie noodzakelijke aan- en afvoerwegen over zee.

h. Afvoeren van gewonden naar de schepen en bijstaan in de verzorging van de gewonden op het strand.

Dit is een lange opsomming, nog van zeer algemene aard, van de afzonderlijke taken, die vloot en troepen bij een landingsoperatie hebben te vervullen. Het is echter een eerste vereiste bij gecombineerde operaties, dat de taken en verantwoordelijkheden van de drie samenstellende delen van een amphibische strijdmacht zo scherp mogelijk worden vastgelegd. We zien echter ook, dat deze taken en verantwoordelijkheden niet altijd scherp te scheiden zijn, dat zij vaak in elkaar grijpen en tezamen moeten worden uitgevoerd en van elkaar afhankelijk zijn. Het zal duidelijk zijn, dat gecompliceerde bevelsverhoudingen onbestaanbaar zijn bij een dergelijke operatie en dat de strijd, die in de historie geleverd is over de bevelvoering, grotendeels gegrond was op irrationele overwegingen. Een strijd, die in de afgelopen oorlog beslecht is ten gunste van het eenhoofdig bevel.

Om nu te komen tot de organisatie van de landingsmacht, is het duidelijk, dat deze in de eerste plaats zodanig moet zijn, dat aan de gestelde taken kan worden voldaan. De laadcapaciteit van schepen en boten is echter beperkt, evenals het beschikbare aantal landingsboten, dat de ingeschepte landingsmacht vanaf de transportschepen naar de kust moet brengen, terwijl in de eerste phase van de landing de faciliteiten voor het ontschepen en de mogelijkheden voor het opbouwen van een zo noodzakelijke walorganisatie op het strand slechts in beperkte mate aanwezig zullen zijn. Tevens kan de tijd, die de schepen in het zeegebied voor de landingsplaats doorbrengen voor het ontladen, beperkt zijn in verband met veiligheidsoverwegingen. Tenslotte moet de landingsmacht, en wel voornamelijk de echelons, die het eerst in de aanval aan land gaan, zodanig voorzien zijn van ondersteunende wapens, middelen en diensten, dat zij in staat is het gevecht zelfstandig te voeren. Dit heeft in de eerste plaats decentralisatie van deze wapens en middelen ten gevolge. Bovengenoemde en nog vele andere factoren leggen een definitieve beperking op aan de organisatie van de landingsmacht. Het is daarom noodzakelijk, dat bij de voorbereiding van een landing bijzondere

aandacht besteed wordt aan een maximaal gebruik van de beschikbare scheepsruimte, terwijl de benodigde lading tot een minimum beperkt moet worden, zonder aan de tactische eisen te kort te doen, waarover later.

Van de organisatie van de landingsmacht is slechts een algemeen schema te geven. Zij is zeer afhankelijk van de grootte en aard van de uit te voeren operatie. Gaan we uit van de infanteriedivisie, de kleinste eenheid, die zo georganiseerd en uitgerust is, dat zij het gevecht zelfstandig kan voeren, dan blijkt, dat in deze divisie-organisatie de ondersteunende wapens en diensten te veel gecentraliseerd zijn om aan de eerder vermelde eis, dat bij de eerste landende onderdelen voldoende ondersteunende wapens en diensten zijn ingedeeld, te voldoen. Daarbij is de divisie-organisatie — ongeveer 15.000 man — te groot en te onhandelbaar voor een amphibische operatie. Uit de *divisie* formeert men dan ook drie *gevechtsgroepen*, waarvan de kern wordt gevormd door een infanterieregiment en waarbij verder ingedeeld zijn een bataljon artillerie, een compagnie tanks, een bataljon genie, een verkenning-afdeling, enz. Een dergelijke gevechtsgroep — ook wel brigade genoemd — was b.v. de Mariniers Brigade. Voor de eigenlijke landing zijn de ondersteunende wapens van een gevechtsgroep echter nog te gecentraliseerd om aan de eerste landende echelons een maximum aan vuurkracht mee te kunnen geven. De gevechtsgroep wordt dan ook verdeeld in drie *landingsgroepen*, elk samengesteld uit een infanteriebataljon, een batterij artillerie, een peloton tanks enz. Zo'n landingsgroep, dus een versterkt infanteriebataljon, vormt tenslotte de basiseenheid waarmede geland wordt.

In de *landingsvloot* treffen we een *transportgroep* aan (schema 1), waarvan de organisatie correspondeert met de organisatie van de landingsmacht. De transportgroep is gewoonlijk verdeeld in drie *transportdivisies*. Iedere transportdivisie beschikt over voldoende transport- en vrachtschepen om een regimentsgevechtsgroep, divisietroepen of eenheden van overeenkomstige sterkte te kunnen verschepen. Gewoonlijk is zo'n transportdivisie samengesteld uit vier transportschepen en één of twee vrachtschepen. Een *transport-schip* is een vrachtschip, verbouwd voor het vervoer van personeel. Men spreekt van APA's (Assault personnel) en AKA's (Assault cargo). Deze APA's en AKA's hebben normaal voldoende landingsboten aan boord om de ingeschepte troepen in de aanvalsphase aan land te kunnen zetten. Deze *landingsboten* zijn veelal van het type LCVP (landingcraft, vehicle-personnel) en LCM (landingcraft, mechanised), kleine boten voorzien van een landingsklep (ramp). Tevens vervoeren de vracht- en transportschepen kleine boten, die met hun bewapening van zware mitrailleurs en raketten de landing met direct vuur kunnen ondersteunen (LCS = landingcraft, support). De transportdivisie is weer verdeeld in drie *bootgroepen*, elk in staat een bataljonslandingsgroep te vervoeren met daarboven enkele AKA's voor de regiments-troepen.

We zien dus, dat de kleinste landingseenheid, de landingsgroep, een versterkt infanteriebataljon is, ook wel amphibisch bataljon genaamd; dat vervoerd wordt door een bootgroep. Deze landingsgroep is voldoende voorzien van ondersteunende wapens en middelen, zodat zij in staat is zelfstandig de eerste stormaanval op de kust te ondernemen, een klein bruggehoofd te veroveren en veilig te stellen. Bij het voortschrijden van de landing worden deze bataljonsbruggehoofden verenigd tot regimentsbruggehoofden en deze

renslotte tot een divisie-bruggehoofd, waarmede het normale verband weer is hersteld.

In het bovenvermelde zijn we uitgegaan van een normale infanterie divisie. Het is duidelijk, dat voor een amphibische operatie extra ondersteunende wapens en eenheden noodzakelijk zullen zijn, zoals: tank-, tankvernierler-, artillerie-, lucht doel-artillerie-, pionier-, amphibische tractor-, amphibische tank- en medische-bataljons, verder chemische wapens en versperringsballons.

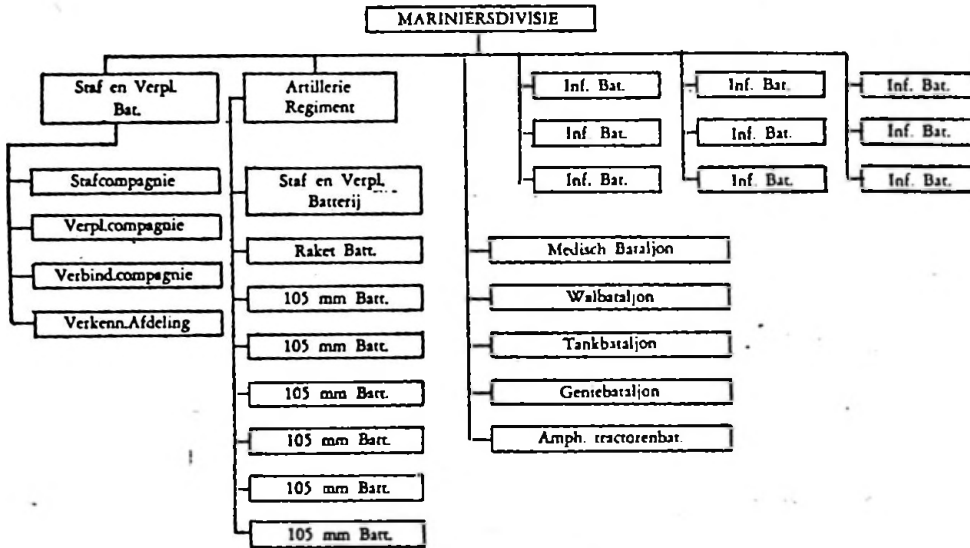
De geweldige hoeveelheden uitrusting en voorraden, die moeten worden ontscheept en vervoerd naar de bevoorradingspunten, teneinde een hoofdlanding te kunnen bevoorraden, en de bijzondere moeilijkheden, die bij amphibische operaties optreden, vragen tenslotte nog een speciaal geoefende en uiterguste *walorganisatie* voor het verrichten van deze *logische taak*. De walorganisatie ten behoeve van een divisielanding noemt men een *walgroep* (shore group), die weer verdeeld is in drie *walbataljons*, ieder ten behoeve van een regimentsgevechtsgroep. Een walbataljon is weer te splitsen in drie *walploegen* (shore party) ten behoeve van de drie bataljons landingsgroepen. Een walgroep is geen vaste organisatie, maar wordt samengesteld op grond van de speciale behoeften, waarin bij een bepaalde landing moet worden voorzien. In het algemeen bestaat zo'n *walgroep* uit de volgende eenheden:

- een *genieregiment* van speciale samenstelling, dat tot taak heeft voertuigen en voorraden te ontschepen, wegen en opslagplaatsen te construeren, te voorzien in de nabij-verdediging van de landingsstranden, deze stranden vrij te maken van mijnen enz.; kortom alle geniewerkzaamheden te verrichten, die noodzakelijk zijn voor een vlot verloop van de landing.
- een *verbindingscompagnie* voor het tot stand brengen van de interne verbindingen van de walgroep en de externe verbindingen met de schepen en reeds gelande eenheden e.d.
- *vlootpelotons*, die alle maritieme werkzaamheden aan de wal verrichten, zoals controle van het bootverkeer, berging en reparatie van landingsboten, het inrichten van verbandplaatsen op het strand, de afvoer van zieken en gewonden naar de hospitaalschepen, e.d.
- nog toegevoegd kunnen worden: *verplegingscompagnieën*, *amphibische-truckcompagnieën*, *onderhoudscompagnieën* (voor geschut en voertuigen), *geneskundige troepen*, *chemische troepen* (voor het ontgassen van besmette terreindelen), *militaire politie* (voor verkeerscontrole, nabij-verdediging van het strand, bewaking van krijgsgevangenen en opslagplaatsen, controle op het personeel, enz.) en *speciale onderdelen* voor het beheren van *bevoorradingspunten*.

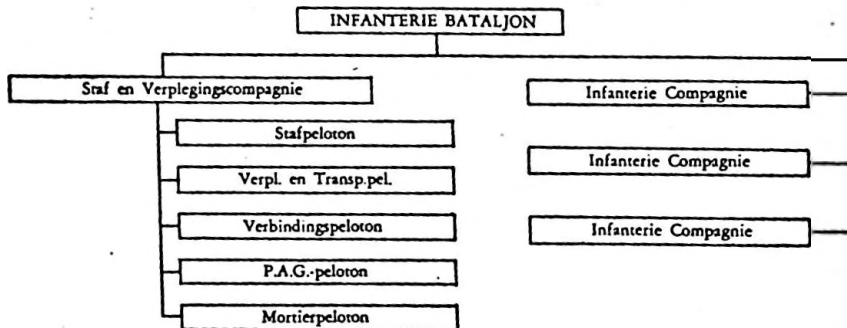
De gehele walorganisatie staat onder commando van een *walcommandant*, een officier van de landingstroepen, waaraan ondergeschikt is de commandant van de ingedeelde vlootpelotons (*strandmeester* genoemd), wiens verantwoordelijkheid loopt vanaf de waterlijn zeewaarts.

De normale infanterie divisie van het leger is dus allerminst geschikt voor het uitvoeren van een landing. Voor deze speciale operatie zal zij moeten worden gereorganiseerd en versterkt met noodzakelijke ondersteunende eenheden. De divisie van het Amerikaanse Korps Mariniers is uiteraard geheel berekend op amphibische operaties. Op de organisatie van zo'n *mariniersdivisie*, die dateert van 1947, zullen wij iets nader ingaan. (Schema 2 en 3).

SCHEMA 2. ORGANISATIE VAN EEN AMERIKAANSE DIVISIE MARINIERS

SCHEMA 3. ORGANISATIE VAN EEN AMERIKAANS MARINIERSBATALJON.

gedurende de afgelopen oorlog telde de divisie 20.000 man, thans is 11100 man sterk. Teneinde een groter percentage van de mankracht beschikbaar te hebben voor de gevechtsonderdelen heeft men de staven van de meden tot een minimum teruggebracht en zijn zodoende de staven vananterie regimenten, artillerie bataljons en andere overkoepelende organen men te vervallen. Het divisie-hoofdkwartier levert zonodig de staven voor de divisie te vormen gevechtsgroepen. Dit brengt mede, dat men uit de divisie snel gevechtsgroepen van een bepaalde samenstelling kan formeren voor het uitvoeren van bijzondere opdrachten.

De *divisie* bestaat uit:

- een divisie staf- en verplegingsbataljon (stafcompagnie, verplegingscompagnie, verbindingscompagnie, verkenningsafdeling).
- zes infanteriebataljons, elk ter sterkte van 921 man en bestaande uit een staf- en verplegingscompagnie (stafpeloton, verplegings- en transportpeloton, verbindingspeloton, mortierpeloton, pag-peloton) en drie infanteriecompagnieën.
- een artillerieregiment (staf- en verplegingsbatterij, raketbatterij en zes batterijen, elk van zes 10,5 cm houwitser).
- een bataljon middelbare tanks (35-tons Sherman-tanks, waarvan 39 stuks bewapend met 10,5 cm houwitser en 6 stuks met vlammenwerpers).
- een bataljon amphibische tractoren.
- een geniebataljon.
- een walbataljon.
- een bataljon medische troepen.

Bij operaties worden aan de divisie, of onderdelen daarvan, nog extra afdelingen toegevoegd voor de aan- en afvoer en verpleging. Deze afdelingen zijn gecentraliseerd onder contrôle van het „Service Command”, dat o.a. ook DUKW-compagnieën levert voor de aan- en afvoer tussen de schepen en gelande eenheden (DUKW = Dual Utility Cargo Waterborne; de amphibische truck).

De *bataljonslandingsgroep* bestaat uit een infanteriebataljon, dat versterkt wordt met een peloton van vijf Sherman-tanks, een batterij artillerie van zes stukken, een walploeg, een sectie van de raketbatterij, een verkenningspeloton, een verbindingssectie, een geniepeloton en een compagnie amphibische tractoren.

Opmerkelijk is, dat de Sherman-tank bewapend is met de 10,5 cm. houwitser i.p.v. het normale 7,5 cm. kanon. De kortere loop maakt het echter mogelijk de tanks in landingsboten te laden en met de houwitser te vuren gedurende het opvaren naar het strand. De raketbatterij bevat zes meelopige raketkanonnen, waarvan de raketten een uitwerking hebben welke gelijk staat aan 12,5 cm scheepsgeschut. De infanteriepelotons bestaan uit drie geweergroepen, elk 13 man sterk en bewapend met 1 karabijn, 6 semi-automatische geweren (Garand-rifle) en 6 Browning Automatic Rifles (te vergelijken met de Brenn). In het mortierpeloton treffen we 60 en 80 mm mortieren aan, benevens een sectie met zes vlammenwerpers.

Het resultaat is dus een soepele organisatie, die over een formidabele vuurkracht beschikt, ook in de lagere eenheden.

DE VOORBEREIDING VAN EEN AMPHIBISCHE OPERATIE

Is de noodzaak van een landing op vijandelijke kust aanwezig en is het doel van deze landing vastgesteld, dan moeten uiteraard vele voorbereidingen getroffen worden alvorens de operatie kan worden begonnen. Op deze voorbereidingsfase kan ik slechts kort ingaan en ik zal mij beperken tot de meest typische aspecten daarvan.

Vanaf het eerste begin van de voorbereiding moet de *nauwste samenwerking* bestaan tussen de aangewezen commandanten en staven van de deelnemende land-, zee- en luchtmacht. Zo mogelijk beschikken deze commandanten over een gezamenlijk hoofdkwartier, dat zo vroeg mogelijk wordt ingesteld. Dit hoofdkwartier behoort over uitstekende verbindingen te beschikken met de eenheden van de amphibische strijdmacht, de te gebruiken inschepingshaven(s), de amphibische oefenkampen en de voornaamste inlichtings- en bevoorradingsdiensten.

De *analyse van de toestand* is een gezamenlijke analyse door de drie samenstellende delen van de strijdmacht, die tot een gemeenschappelijk besluit voert. De voltooiing van de opdracht van de landingsmacht is de voornaamste taak van de gehele strijdmacht en is daardoor de leidende factor in dit besluit. De diensten, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het *logistische plan*, moeten deelnemen in de opstelling van de analyse van de toestand, dan wel commentaar kunnen leveren op het besluit. Het besluit kan alleen genomen worden, als het zeker is, dat een ondersteunend logistisch plan kan worden opgesteld en uitgevoerd. Het *tactische plan* moet voorzien in verschillende mogelijke uitvoeringen; immers, tijdens de lange voorbereidingsfase en zelfs nog gedurende de overtocht kunnen aanvullende inlichtingen of het verlies van schepen en uitrusting wijziging van het oorspronkelijke plan noodzakelijk maken of zelfs een nieuw plan voor de eigenlijke landing voorschrijven. De operationele plannen voor regimentsgevechtsgroepen en kleinere eenheden moeten ruim voordat de landingsvloot onder zeil gaat, gereed zijn, daar het wisselen van berichten gedurende de overtocht slechts zeer beperkt mogelijk zal zijn. Die gedeelten van de operationele plannen, die van invloed zijn op de inschepingsbevelen van de lagere eenheden, moeten eveneens tijdig gereed zijn, teneinde het mogelijk te maken, dat deze inschepingsbevelen volledig worden uitgewerkt. In het algemeen zullen de staven van het hogere echelon tijdig hun plannen gereed moeten hebben, zodat het lagere echelon nog over voldoende tijd beschikt om aan de hand daarvan zijn eigen plannen op te stellen en de nodige voorbereidingen te treffen.

In tegenstelling tot landoperaties zijn de lagere aanvallende echelons geheel onbekend met het soort terrein waarin zij moeten vechten en de aard van de te verwachten vijandelijke weerstand. Dergelijke informatie wordt slechts verstrekt door het hoogste echelon, dat immers over de nodige inlichtingsorganen beschikt.

Tengevolge van de grote hoeveelheid *details*, die in de plannen van alle echelons moeten worden verwerkt, zullen de hoofdlijnen van het plan sterk in elkaar grijpen en van elkaar afhankelijk zijn. Deze horizontale en verticale lijnen zijn karakteristiek voor de gehele voorbereidingsfase. Hoofdlijnen van het plan kunnen vaak pas opgesteld worden, nadat minder belangrijke details geheel zijn uitgewerkt; het landingsschema is gebaseerd op de wijze, waarop de aanval op het land zal worden uitgevoerd, terwijl de inschepings-

bevelen en laadplannen afhankelijk zijn van het landingsschema. Er moet dus vaak in omgekeerde volgorde worden gewerkt.

Tijd is de belangrijkste factor in de voorbereidingsphase. Meestal is het gewenst een tijdschema op te stellen, waarnaar het voortschrijden van de voorbereiding in alle echelons moet worden geregeld. Men gaat uit van de datum, dat de amphibische strijdmacht onder zeil gaat, de zgn. zeildatum (dag-Z).

Het verzamelen van *inlichtingen* wijkt in sommige opzichten af van dat bij een landoperatie. Alle inlichtingen komen van hoog naar laag, omdat alleen het hoogste echelon over de middelen beschikt om de nodige inlichtingen te verkrijgen. De noodzakelijke geheimhouding, van zoveel belang bij de lange voorbereidingstijd, de afwezigheid van contact met de vijand, voordat de troepen voor het eerst aan wal gaan, en de beperkingen, die aan de verbindingen zijn opgelegd gedurende de overtocht, zijn alle bijzondere factoren, die hun invloed doen gelden op de voorziening van inlichtingen aan de eenheden. Inlichtingen moeten verstrekt worden betreffende de kustverdediging, de landingsstranden en het zeegebied vlak voor deze stranden, de branding, hydrographische toestand van het betrokken zeegebied, de meteorologische toestand, de topografie van het landingsgebied, havens enz. Inlichtingsbronnen zijn luchtwaarneming en fotografie, fotografie van de kust door de periscopen van onderzeeboten, amphibische patrouilles, streekkeners, raids, subversieve elementen en aan land gezette agenten.

Een belangrijke keuze, welke in de voorbereidingsphase moet worden gedaan, is die van het *landingsgebied*. Het landingsgebied omvat de zee- en landgebieden, die nodig zijn om een bruggehoofd te kunnen vormen van voldoende diepte om het landingsstrand te vrijwaren tegen het vuur van middelbare artillerie. De keuze wordt beheerst door de opdracht, het beschikbare aantal en soort stranden, de naderingswegen landinwaarts, beschikbare havens en vliegvelden, de geschiktheid van zee- en landgebied voor de manoeuvre van vloot- en troepeneenheden, de weersgesteldheid, de sterkte en opstelling van de vijand enz. Zo mogelijk zullen we vermijden om te landen op een zwaar versterkt kustgedeelte. Landingsgebieden, die minder zwaar zijn verdedigd, zullen meestal ook minder gunstige stranden en naderingswegen landinwaarts bezitten.

Nadat het landingsgebied is vastgesteld, moeten de eigenlijke *landingsplaatsen* of stranden worden bepaald en toegewezen aan bepaalde eenheden. Elk strand moet groot genoeg zijn voor de landing van een bataljonslandingsgroep. Zo mogelijk moeten de landingsschepen en -boten de kustlijn dicht genoeg kunnen naderen om een snelle ontscheping mogelijk te maken. Het strand en het zeegebied ervoor moeten vrij zijn van natuurlijke en kunstmatige hindernissen, die de landing en het ontplooiën van troepen bemoeilijken. Het kustgebied om het strand mag de vijand niet zodanige schootsvelden verschaffen, dat het strand onder het directe vuur van infanteriewapens kan liggen. Het aantal benodigde stranden binnen het landingsgebied is afhankelijk van de grootte van de landingmacht, de te verwachten tegenstand en de wijze waarop de aanval zal worden uitgevoerd. Een landingsgebied met een groot aantal stranden is zelfs voor een betrekkelijk kleine landingmacht gunstig, daar het verspreiden van 'svijands tegenstand veroorzaakt, een snelle landing op een breed front mogelijk maakt en tactische verrassing begunstigt. Het is echter noodzakelijk, dat de stranden

elkaar onderling kunnen steunen en tenslotte tot één bruggehoofd kunnen worden verenigd.

Tenslotte is een belangrijk punt, waarover bij de voorbereiding beslist moet worden, het *tijdstip van landen*, het uur-U. Landen wij bij daglicht, dan is de mogelijkheid tot het bereiken van een tactische verrassing wel zeer gering; de vijand kan ons waarnemen en zijn vuur nauwkeurig leiden. Daartegenover staat, dat de vlooteenheden en de luchtmacht in staat zijn directe steun te verlenen aan de landende troepen, terwijl deze troepen beter verband kunnen houden en de aanvoering veel gemakkelijker zal zijn dan bij nachtelijke operaties. De voor- en nadelen van een landing bij daglicht zijn bij een nachtelijke landing juist andersom. Het zal bij duisternis zeer moeilijk zijn om in enigszins groot verband op de toegewezen stranden te landen. Men zal dus trachten om het gereedmaken voor de landing — het embarkeren in de landingsboten en het opvaren naar het strand — zoveel mogelijk onder dekking van de duisternis te doen geschieden, om dan bij het aanbreken van de dag op het strand te lopen. De aanvallende troepenmacht moet zo spoedig mogelijk voldoende troepen met hun ondersteunende wapens, zoals veldartillerie, anti-tank- en anti-lucht-wapens, aan de wal hebben, om de reactie van vijandelijke grond- en luchtmacht te kunnen weerstaan. Als de vijand te laat is met het inzetten van zijn reserves, is het voornaamste doel van de verrassing bereikt.

DE VOORBEREIDINGEN BIJ EEN LANDINGSGROEP.

In het voorgaande heb ik U iets verteld over de samenstelling van de landingsmacht en de transportvloot, terwijl de belangrijkste taken van vloot en troepen en de voorbereidingen voor een amphibische operatie zijn besproken. Nemen wij nu aan, dat het „overall” tactische plan is vastgesteld en dat de deelnemende land-, zee- en luchtmacht zijn aangewezen en georganiseerd tot een amphibische strijdmacht. Aan een divisie is dus een transportgroep toegewezen, terwijl elk van de regimentsgevechtsgroepen de beschikking heeft over een transportdivisie. De brigadecommandant heeft aan elk van zijn landingsgroepen een transportschip toegewezen, terwijl hij op grond van zijn tactische overwegingen besluit om twee landingsgroepen in de voorste lijn te laten landen en één in reserve te houden, teneinde deze later, al naar gelang van de ontwikkeling van de toestand aan de wal, in te kunnen zetten. De desbetreffende bevelen worden nu uitgegeven aan de commandanten van de landingsgroepen en wij zullen nu de verrichtingen van de commandant en staf en de troepen van zo'n versterkt voor-bataljon eens nagaan. De opdracht, die de commandant krijgt verstrekt, behelst o.m. te landen op een bepaald strand, op een bepaald tijdstip en het veroveren van een bepaald gebied, het zgn. bataljonsbruggehoofd. Binnen dit bruggehoofd moet hij reorganiseren en vervolgens doorstoten tot de grens van het brigade-bruggehoofd. Op dit bruggehoofd zullen we even uitvoeriger ingaan. Wat bedoelen wij ermee, en hoe groot moet zo'n bruggehoofd zijn?

Een *bruggehoofd* is een gebied of stelling, in breedte en diepte georganiseerd, teneinde offensieve of defensieve operaties te kunnen voeren, d.w.z. een gebied, dat ons in de eerste plaats in staat stelt de aanval voort te zetten, of indien nodig onze landingsstranden te verdedigen, indien de vijand tegenaanvallen doet. In de tweede plaats moet het groot genoeg zijn om een ononderbroken landing van troepen, voorraden en materieel te verzekeren.

Het bruggehoofd stelt de troepencommandant in staat zijn gelande eenheden te reorganiseren en weer in de hand te krijgen. Hoewel in de eerste plaats de landingsstranden verdedigd moeten worden tegen vijandelijke aanvallen, mogen wij het bruggehoofd toch niet zien als een defensieve stelling. Het is bestemd als uitgangsstelling voor offensieve actie en moet met het voortschrijden van de landing van troepen en voorraden voortdurend worden uitgebreid. De periferie van het bruggehoofd moet zodanig zijn, dat deze duidelijk in het terrein is te herkennen en van het strand af snel is te bezetten. Voor een bataljonslandingsgroep ligt deze bruggehoofdsgrens 1500 tot 2000 meter landinwaarts, zodat het strand beveiligd is tegen direct vuur van mitrailleurs en mortieren. Het aanvalsdoel van een gevechtsgroep, een brigade, wordt vastgesteld door de divisiecommandant, zodanig dat de stranden gevrijwaard zijn tegen het vuur van lichte artillerie. Meestal zal het bruggehoofd van een gevechtsgroep gevormd worden door de samensmelting en consolidatie van de bruggehoofden van de voorbataljons. Verder landinwaarts van het bruggehoofd ligt de verkennings- of beveiligingslijn, die de minimumafstand voorschrijft, waarop beveiligingsdetachementen vooruitgeschoven worden vanuit het bruggehoofd en waarbuiten verkenningen worden uitgevoerd. In geval van een vijandelijke aanval wordt deze beveiligingslijn georganiseerd tot een voorpostenstrook. De bruggehoofdsgrens, een gemakkelijk te herkennen reeks punten in het terrein, vormt dus het hoofdaanvalsdoel van de betrokken eenheid. De commandant van een landingsgroep rukt dus zonder nadere bevelen tot zijn bruggehoofdsgrens op; vandaar af leidt de hogere commandant, in dit geval de brigadecommandant, de verdere opmars. Iedere commandant kan en zal natuurlijk voor zijn onderdelen tussengelegen aanvalsdoelen en phaselijnen voorschrijven, waarop hij de aanval van zijn onderdelen tot de bruggehoofdsgrens coördineert.

Tot zover over het bruggehoofd. Wij nemen dus aan, dat aan de commandant van een landingsgroep, die in eerste lijn zal aanvallen, een transportschip (APA) is toegewezen. Dit transportschip zal normaal over voldoende landingsboten van het type LCVP en LCM beschikken, om circa 50 % van de ingescheepte troepen in één keer te kunnen vervoeren. De commandant van de landingsgroep moet dus een plan ontwerpen, hoe hij zijn opdracht tot verovering van een bruggehoofd zal uitvoeren, en op grond daarvan zal hij de formatie en volgorde waarin zijn troepen aan land gaan, vaststellen. De wijze van optreden aan de wal, de tactische groepering der onderdelen en de uit te voeren manoeuvres — natuurlijk vastgesteld op grond van de beschikbare inlichtingen betreffende vijand en terrein — vormen de grondslag voor alle voorafgaande voorbereidingen, zoals het beladen en ontladen van transportschepen en landingsboten. Gewoonlijk zullen van een voorbataljon twee infanteriecompagnieën het eerst aan land gaan; de derde compagnie en de ondersteunende artillerie, tank- en anti-tankeenheden zullen later landen. De onderdelen, die het eerst aan land gaan, moeten zodanig georganiseerd zijn, dat zij een maximum aanvalskracht bezitten, teneinde agressief en doortastend te kunnen optreden. De commandant van de landingsgroep verdeelt zijn twee voorcompagnieën zodanig over het bataljonsstrand, dat de pelotons van deze compagnieën niet gelijktijdig aan land gaan, d.w.z. in de eerste golf, maar dat in deze eerste golf van elk van de twee compagnieën twee pelotons landen, terwijl in de tweede golf de reservepelotons zullen volgen. Bij deze twee golven zullen natuurlijk ook zwaardere infanteriewapens, zoals

mitrailleurs, mortieren en vlammenwerpers worden ingedeeld. De bataljonscommandant moet dus een gedetailleerd plan opzetten, in welke volgorde en hoe verdeeld hij de onderdelen van zijn landingsgroep aan land wil zetten.

Het eerste probleem is nu de troepen, hun uitrusting en de voorraden zodanig op het transportschip te laden, dat alles weer in juiste groepen en volgorde en gereed voor operatief optreden wordt ontscheept en geladen in de landingsboten, die de troepen en materieel aan land zullen brengen; men noemt dit *tactisch laden*. Het tactisch laden houdt ook in, dat bepaalde troepen, wapens, voorraden en materieel niet op één schip worden geladen, maar over meer schepen worden verdeeld, zodat het verlies van één of enkele schepen niet de gevechtskracht van de landingsmacht in gevaar brengt. Hoewel enerzijds de laadcapaciteit van de beschikbare schepen moet worden uitgebuit, is het duidelijk, dat het laden van troepen, voorraden, voertuigen enz., gereed voor onmiddellijk operatief gebruik, zeer oneconomisch is. Voor wat de troepen betreft, houdt het tactisch laden ook in, dat zij zodanig aan boord moeten worden gelegerd, dat er bij de ontscheping geen wanorde ontstaat, en het liefst zo dicht mogelijk bij de punten waar de troepen het schip moeten verlaten, de zgn. ontschepingsplaatsen. De troepen moeten ook zo dicht mogelijk bij hun materieel zijn gelegerd, tankbemanningen bij hun tanks, stukbemanningen bij hun stukken; zij moeten immers tezamen met hun materieel landen en het gedurende de overtocht onderhouden. De troepen, die in de eerste golven moeten landen, worden ingedeeld in *bootploegen*. Een LCVP kan b.v. een bootploeg ter sterkte van 36 man vervoeren. Noodgedwongen kunnen we dus geen gehele eenheden in de landingsboten laden. Zoveel mogelijk zullen de troepen bootploegsgewijs worden gelegerd. Bij lange overtochten legt men de troepen echter onderdeelsgewijs en stelt men appèlplaatsen vast, waar men de bootploegen verzamelt, alvorens naar de ontschepingsplaatsen te gaan.

De verantwoordelijkheid voor het tactisch laden berust bij de commandant van de ingescheepte troepen. Voor ieder transportschip wordt nog een *officier-laadmeester* aangewezen, die aan deze commandant verantwoordelijkheid verschuldigd is voor het op de juiste wijze laden en ontladen van het schip. De troepencommandant verschafft hem hiertoe de nodige documenten, o.a. een *ontladingsprioriteits-tabel*. Een andere speciale officier, de *legerings-officier*, wijst iedere bootploeg een legeringsplaats aan, waartoe hij beschikt over een *bootindelingstabel*, waarop de genummerde landingsboten vermeld staan, het boottype, de bootploegen die ermee vervoerd moeten worden en de samenstelling van die bootploegen, de ontschepingsplaats en ontschepingstijd.

Een ander belangrijk document vermeldt de samenstelling van de golven, dus welke boten in iedere golf zijn ingedeeld. Het is het zgn. *landingsdiagram*, dat tevens aangeeft de formatie waarin de landingsboten moeten opvaren naar het strand, met vermelding van afstand en russenruimte der boten onderling, het tijdsverschil tussen het landen der opvolgende golven enz.

Het bovenstaande is slechts een greep uit de voorbereiding, de verschillende taken en de tientallen documenten, die behoren bij het laden en ontladen van de transportschepen en landingsboten. Het zal U echter duidelijk zijn, dat deze voorbereiding de grootste nauwkeurigheid, kennis van zaken en ervaring vereist en bovenal veel tijd vraagt.

HET VERLOOP VAN DE LANDING VAN EEN LANDINGSGROEP

Nu wij dus de voorbereidingen, zij het zeer kort en onvolledig, hebben bekeken, wil ik vervolgens met U behandelen het verloop van de landing van een bataljonslandingsgroep.

De landingsvloot bevindt zich in volle zee, op weg naar de vijandelijke kust, die misschien al weken of maanden lang de volle aandacht geniet van scheepsbeschietingen en luchtbombardementen. Onze landingsgroep is ingescheept op een transportschip, terwijl de voertuigen, ondersteunende tanks, verkenningswagens en ander zwaar rijdend materieel waarschijnlijk zijn ingescheept aan boord van LST's (Landingship, tank) en LSM's (Landingship, medium), schepen, die in staat zijn een vrij lange overtocht te volbrengen en voorzien zijn van speciale constructies om het laden en ontladen te vergemakkelijken, zoals landingsdeuren in de voorsteven en liften of hellingen om van het bovendek op het tankdek te komen.

Terwijl de landingsvloot de vijandelijke kust nadert, zullen mijnenvegers van de vloot en demolitiegroepen de mijnen en onderwaterversperringen, die de vrije nadering tot de stranden beletten, beginnen op te ruimen. Afhankelijk van de staat van verdediging waarin zich de vijandelijke kust bevindt, zal het landingsgebied, uren of dagen voordat de eerste troepen aan land gaan, onderhevig zijn aan zware scheepsbeschietingen en luchtbombardementen, die ten doel hebben het landingsgebied rijp te maken voor de aanval. Deze bombardementen zullen in hevigheid toenemen naarmate dag-D nadert en hun hoogtepunt bereiken direct vóór en gedurende de nadering van het strand door de landingsboten van de eerste golven. Het *bombardement op dag-D* kunnen wij verdelen in drie fasen, die b.v. het volgende tijdschema doorlopen.

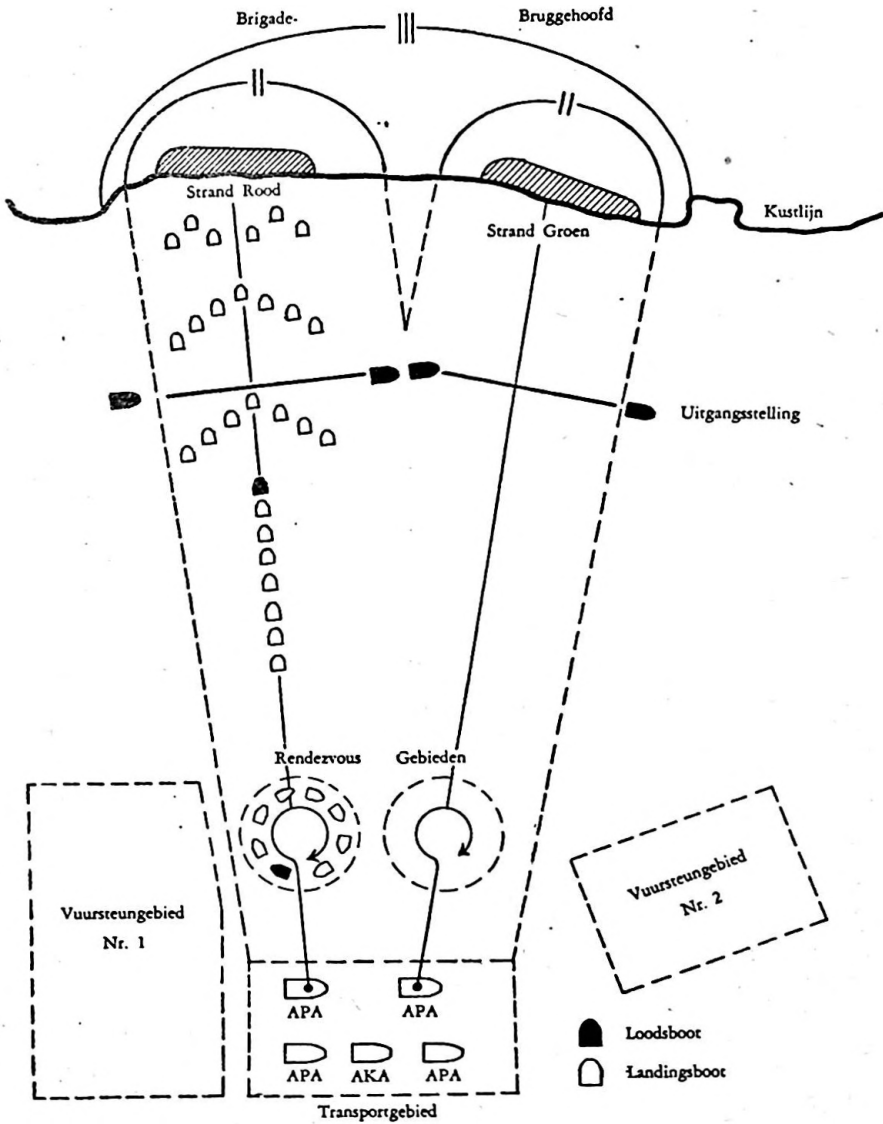
Phase 1. Van uur-U minus drie tot uur-U minus één uur zullen dominerende verdedigingsstellingen, opstellingsplaatsen van zware wapenen, kustartillerie e.d. onder vuur worden genomen met het doel deze objecten te vernielen.

Phase 2. Van uur-U minus één uur tot uur-U zullen voornamelijk de onmiddellijke verdedigingsstellingen van de landingsplaatsen en de naderingswegen tot die stranden het doel van de beschietingen en bombardementen zijn. Het is neutraliserend vuur, dat de stranden rijp moet maken voor de aanval, de vijandelijke troepen demoraliseren en dwingen „koppen weg te houden”, totdat zij door de eerste aanvalsgolven onder de voet worden gelopen.

Phase 3, begint op uur-U, wanneer de troepen aan land gaan, en duurt zolang als het nodig is de troepen bij de gevechten te land te ondersteunen met het vuur van de schepen. De tactische luchtmacht zal gedurende de gehele verdere operatie zijn normale ondersteunende taak voortzetten. De artilleristische steun van de vloot verdelen we in *algemene opdrachten* en *rechtstreekse steun*. De schepen belast met het uitvoeren van algemene artilleristische opdrachten geven hun vuur ten behoeve van de operatie in haar geheel, meestal meer landinwaarts, terwijl de schepen voor rechtstreekse steun zijn belast met het geven van vuursteun aan een bepaalde eenheid, vaak een landingsgroep. Deze rechtstreekse steun wordt door de bij de eenheid ingedeelde marine aanslagwaarnemers aangevraagd en geleid.

Als de amphibische strijdmacht het vijandelijke landingsgebied nadert, betrekken de daartoe aangewezen vlooteenheden de *vuursteungebieden* en gaar de transportvloot in het zgn. *transportgebied* ten anker. (Zie schema 4). Dit transportgebied ligt zo dicht mogelijk bij het betrokken strand, doch buiten bereik van 's vijands artillerie. In de eerste phase van de landing — het aan wal zetten van de eerste aanvallende echelons — bedraagt de afstand tot de kust ongeveer 15 à 20 km. De ligging van transportgebied mag de juiste landingsplaatsen nog niet verraden. Zodra de toestand dit toelaat, verplaatst het transportgebied zich meer naar de kust.

Intussen heerst aan boord van het transportschip de grootste bedrijvigheid. De troepen maken zich gereed voor de landing en de lagere commandanten houden een laatste inspectie. Als het schip ten anker is gegaan, worden de landingsboten te water gelaten, die zich naar de rondom het schip gelegen *verzamelgebieden* begeven en daar blijven rondcirkelen. Bij iedere *ontschepingsplaats* — een transportschip beschikt meestal over een tiental van deze plaatsen — wordt een landingsnet langs de scheepzij neergelaten en stellen zich een troepenofficier op en een gids van iedere bootploeg, die op deze plaats van boord zal gaan. De eerste bootploegen worden verzameld volgens het debarkementsschema, de andere ploegen stellen zich benedendeks* en langs de trappen op. Van de brug van het schip af worden nu de juiste genummerde boten naar hun onschepingsplaatsen geroepen en beginnen de eerste bootploegen af te dalen langs de landingsnetten. Zwaar materieel, mortieren en mitrailleurs worden met vierlijnen in de boten neergelaten. De troepen dragen zwemvesten onder alle andere uitrusting, die los is omgehangen, klaar om bij te water raken te worden afgeworpen. De met de regeling bij de onschepingsplaatsen belaste troepenofficiëren zenden tijdig gidsen weg om volgende bootploegen benedendeks op te halen. De volgeladen landingsboten begeven zich naar het *rendezvous-gebied*, dat 500 à 1500 meter van het transportschip af in de richting van de kust is gelegen. Zodra de landingsboot los is, toont de bootploegcommandant zijn bootnummer, zodat de andere boten van de bootdivisie zich in de juiste volgorde kunnen scharen. Een *bootdivisie* bestaat uit twee of meer boten, die tezamen een tactisch, eventueel versterkt, onderdeel vervoeren, b.v. een peloton of een compagnie. De bootploegcommandant draagt zorg, dat zijn mannen zich in de juiste formatie in de boot bevinden. Het rendezvous-gebied wordt meestal aangegeven door een contrôle- of loodsboot. In het rendezvous-gebied worden de *golven* geformeerd. De bootdivisies, die gelijktijdig moeten landen vormen namelijk een golf. Deze golven blijven in het rendezvous-gebied rondcirkelen tot het tijdstip, dat het naderingsschema aangeeft, dat zij moeten vertrekken. Een *contrôleboot* leidt de golf in kiellinie-formatie naar de *uitgangsstelling*. Deze uitgangsstelling is een denkbeeldige lijn, gemarkeerd door contrôleboten, die een 2500 à 4000 meter buiten de kust ligt en dus buiten bereik van 's vijands infanteriewapens is. Bij nadering van deze uitgangsstelling gaan de landingsboten van kiellinie-formatie over in de avalsformatie, meestal A- of linie-formatie. De onderlinge afstand en russenruimte tussen de boten zal bij de eerste golven groter zijn dan bij de latere golven. Deze genummerde golven worden ook wel met een naam aangeduid, zoals stormgolf, ondersteuningsgolf, reservegolf, anti-tankgolf, e.d. De oudste in een golf aanwezige troepenofficier wordt aangewezen als *golfcommandant*. Het aantal golven, dat nodig is om een bataljonslandings-

Niet op schaal.

SCHEMA 4. SCHEMATISCHE VOORSTELLING VAN DE LANDING VAN DE TWEE VOORHATALJONS VAN EEN BRIGADE.

groep aan de wal te zetten, noemt men een *bootgroep*, die onder commando staat van een *bootgroepscommandant*, een zeeofficier, met het oog op de voorkomende technische en nautische problemen. Op een signaal van de contrôleboten, die de uitgangsstelling aangeven, wederom volgens tijdschema, passeren de golven in aanvalsformatie en gaan over tot de *run op het strand*. De loodsboot draait 'af, terwijl zich vaak op de flanken van de golf ondersteuningsboten zullen bevinden, de „Landingcrafts, support”, die met hun automatische wapens en raketten directe steun verlenen tijdens de run. De mannen in de boten blijven gedekt, laden en stellen hun wapens op veilig en zetten bajonetten op. De bootploegcommandant controleert zijn mensen voor het laatst; hij bevindt zich meestal achter in de boot bij de bootsman en de roerganger om te assisteren bij het op de juiste plaats aan land lopen. Hoewel namelijk de verplaatsing van de troepen van het transportschip naar het strand tot de verantwoordelijkheid van de marine behoort, zijn de bootploegcommandanten en troepenofficiëren verplicht in te grijpen als er iets mis gaat. Vlak voor het aan de grond lopen gaat de bootploegcommandant echter naar voren om zijn troepen bij het landen aan te voeren en het voorbeeld te geven. Bij het naderen van het strand, wanneer alles vlot verloopt, worden de zwemvesten afgelegd en de uitrusting vastgemaakt. Bij zware branding of des nachts houdt men de zwemvesten om tot op het strand. Het ogenblik is nu ook gekomen, dat het scheepsgeschut zijn vuur meer landinwaarts of naar de flanken van de landingsplaats verlegt. Het vuur voor rechtstreekse steun blijft natuurlijk zo dicht mogelijk vóór de landende troepen gehandhaafd. Als de boot aan de grond stoot en de landingsklep neervalt, stormt de bootploeg het strand op en zwermt uit. De bootsman trekt zijn boot zo snel mogelijk terug van het strand om ruimte te maken voor de volgende golven en om weer nieuwe troepen op te halen.

Hiermede is de verplaatsing van de eerste golf van het transportschip naar het strand beëindigd en begint *het optreden aan de wal*. De opdracht van deze eerste aanvalsgolf is het buitengevechtstellen van de onmiddellijke strandverdediging, opdat de volgende golven betrekkelijk ongehinderd kunnen landen. De gelande troepen bestormen de voorste vijandelijke stellingen en trachten de vijand te overrompelen, voordat hij bekomt van de uitwerking van de inleidende beschieting. Er ontstaan vele kleine, afzonderlijke gevechten tussen de bootploegen en de verdedigers. Er is immers nog geen tijd en gelegenheid de bootploegen te reorganiseren tot versterkte pelotons en compagnieën; dit kan pas plaats vinden, als de aanvalsdoelen van de bootploegen zijn genomen. Deze aanvalsdoelen moeten duidelijk omschreven zijn; elke vijandelijke stelling en ieder wapen, dat zich tussen de waterlijn en deze eerste aanvalsdoelen bevindt, moet buiten gevecht worden gesteld. Het passeren van vijandelijke stellingen, met het doel ze aan de volgende golven over te laten, is ontoelaatbaar. Ieder automatisch wapen, dat niet in deze eerste stormloop buiten gevecht wordt gesteld — waarbij wij rekenen op de verlamme uitwerking van de inleidende beschieting op de verdediger — kan volgende golven aanzienlijke verliezen toebrengen en gedurende lange tijd ophouden. De pelotonscommandant, wiens peloton over twee of drie bootploegen is verdeeld, zal zo spoedig mogelijk de aanvoering en contrôle over zijn onderdeel hernemen, teneinde gecoördineerd het pelotonsdoel aan te vallen en te veroveren. De compagniecommandant landt meestal met het reservepeloton in de tweede golf. Hij krijgt zijn

compagnie weer in de hand op het compagniesaanvaldoel, vanwaar af hij zonder oponthoud de aanval leidt tot op het bataljonsaanvaldoel, tevens de bataljonsbruggehoofdgrens. In de eerste twee aanvalsgolven worden dus de twee voorcompagnieën met de ondersteunende mitrailleurs, mortieren, vlammenwerpers en soortgelijke zwaardere infanteriewapens aan land gezet. Tevens bevinden zich bij deze golven de voorste elementen van de bataljonsstaf, liaisongroepen en verkenners van ondersteunende artillerie-, tank-, genie-, anti-tank-eenheden en van de walorganisatie, aanslagwaarnemers en verbindingspersoneel van de scheepsartillerie en de ondersteunende vliegruigen. De bataljonscommandant volgt de eerste twee aanvalsgolven in een vrije boot, d.w.z. dat hij niet in een golf is ingedeeld. Met de rest van zijn staf gaat hij aan land, zodra de landing van de eerste twee golven volgens plan is verlopen. Hij maakt een korte verkenning, neemt contact op met de commandant van de twee voorcompagnieën en beslist waar hij zijn derde compagnie zal laten landen en inzetten.

Onmiddellijk na de landing van de voorbataljons begeven de eenheden van de *walorganisatie* zich aan land, teneinde technische steun te verlenen aan de landing van de volgende golven. De *strandmeester*, een marine-officier, leidt de boten en schepen naar plaatsen, die geschikt zijn om voertuigen op het strand te zetten. Hij regelt het pendelverkeer van de landingsboten, hij wijst boten aan om gewonden af te voeren en laat hulpverbandplaatsen inrichten op het strand. De *walcommandant* organiseert de werkzaamheden van de walorganisatie. De voorcompagnieën hebben telefoonlijnen landinwaarts gelegd en de beginpunten op het strand gemarkeerd. De verbindingsafdeling van de walorganisatie neemt deze beginpunten op in een wisselbord en legt telefoonverbindingen aan tussen de eenheden en installaties van de walorganisatie. De op het strand geloste voorraden worden landinwaarts verplaatst en distributiepunten ingericht. Zijn er DUKW's en amphibische tractoren beschikbaar dan worden de voorraden rechtstreeks van het schip naar de verbruikende eenheden opgevoerd. De genie gaat aan het werk; waar nodig worden pontons neergelegd, teneinde een droge verbinding tussen de landingsschepen en het strand tot stand te brengen; bulldozers gaan aan het werk om opritten te maken van de pontons over het strand landinwaarts en om hindernissen en versperringen weg te schuiven.

Zo langzamerhand begint de aanvankelijke verwarring een iets ordelijker aanzien te krijgen. De commandant van de landingsgroep coördineert dus de acties van zijn voorcompagnieën en zet de reservecompagnie in waar zulks nodig blijkt, hij brengt zijn inmiddels gelande artillerie, tanks en andere ondersteunende wapens in actie en tracht zo snel mogelijk de bruggehoofdgrens van de landingsgroep te bezetten. Is deze grens bereikt, dan is het strand langzamerhand voldoende veilig geworden om de grotere landingschepen, zoals de LCT (Landingcraft, tank), LCI (Landingcraft, infantry), LST en LSM, aan wal te laten komen. Het transportgebied sluit meer op naar de kust en het wordt mogelijk een voortdurende stroom troepen, materieel en voorraden te landen.

De commandant van de regimentsgevechtsgroep zal trachten het succes van zijn landingsgroepen uit te buiten, door het aan de wal brengen en inzetten van zijn reserve-landingsgroep en vervolgens de bruggehoofden van de twee landingsgroepen samen te voegen en uit te breiden tot een gemeen-

schappelijk bruggehoofd voor de gevechtsgroep. Het is dan mogelijk om organieke eenheden in hun geheel te landen vanuit de grotere landingschepen.

Ik sprak tot nu toe uitsluitend over het gebruik van landingsboten van het type LCVP en LCM. Koraalriffen voor de kust, een moerassige kust, versperringen en hindernissen kunnen het gebruik van dit soort boten onmogelijk maken. Onder dergelijke omstandigheden kunnen wij gebruik maken van amphibische voertuigen, zoals de DUKW en de LVT (Landing vehicle, tracked; de amphibische tractor). Vooral dit laatste type is uitstekend geschikt voor het passeren van riffen, prikkeldraadversperringen en soortgelijke obstakels. Zij kunnen ook voorraden en materieel rechtstreeks van de schepen over het strand naar de frontlijn opvoeren, hergeen van groot belang is, daar de opeenhoping van voorraden op het beperkte strand wordt voorkomen. In het water bieden deze voertuigen een laag silhouet, doch halen slechts een maximum snelheid van ruim 5 knopen, tegen 25 m/u op het land. Zij kunnen 24 volledig uitgeruste manschappen of ruim 3 ton lading vervoeren, zijn licht gepantserd en bewapend met een zware en twee lichte mitrailleurs. Het laatste product van de ontwikkeling van de LVT is LVT(A), (armored), een licht gepantserd amphibisch gevechtsvoertuig, overeenkomend met de LVT, doch bewapend met een 75 mm houwtser en een zware mitrailleur. De LVT (A)'s zijn vooral bestemd om bij de landing op een zwaar verdedigde kust directe vuursteun te kunnen leveren aan de eerste landende golven, zowel tijdens de nadering van het strand als landinwaarts.

VOORBEREIDENDE EN INLEIDENDE BOMBARDEMENTEN EN BESCHIETINGEN.

Er blijven nog veel onderwerpen ter bespreking over, doch de tijd ontbreekt ze alle te behandelen. De logistische voorbereiding en steun van de landing heb ik slechts even aangeroerd, terwijl deze steun toch de grondslag vormt voor de gehele operatie; over de verbindingen heb ik gezwegen, terwijl ik de vuursteun door vloot- en luchtmacht aan de gelande troepen slechts even heb aangeroerd. Er is echter nog één onderwerp, waarvoor ik speciaal Uw aandacht vraag en dat is: de voorbereidende en inleidende beschietingen en bombardementen door vloot- en luchtstrijdkrachten. Ik acht mij verre van deskundig op dit gebied en zal daarom de organisatie, technische uitvoering en tactische grondbeginselen van dit vuur geheel buiten beschouwing laten. Ik zal mij stellen op het standpunt van de troepenofficier, die straks met zijn compagnie ten aanval gaat op de vijandelijke kust en die zich afvraagt of de dagen-, weken-, ja, soms maandenlange „bewerking” van de kuststrook betekent, dat er voor hem bij de landing nog slechts een „soft job” overblijft. Deze vraag zal ik illustratief beantwoorden en neem hiertoe als voorbeeld de landing op Iwo Shima.

Iwo Shima, het eilandje in de Pacific, dat de Amerikanen in begin 1945 nodig hadden als russenbasis voor de luchtmacht, die de Japanse hoofdeilanden moest aanvallen, en dat zijn enige belangrijkheid dan ook ontleende aan het feit, dat de Jappen er enige vliegvelden hadden aangelegd. Het is een klein eilandje: 9 km lang, de maximumbreedte slechts 4 km, en het oppervlak 20 vierkante km. Maar toch werd het nodig geoordeeld op de vulkanische stranden 60.000 Amerikaanse mariniers aan land te zetten om

de vijandelijke weerstand neer te slaan en de vijand te vernietigen. De noodzaak van deze geweldige inzet van troepen met bijbehorend materieel was de formidabele sterkte van de Japanse verdediging. De Japanse bezetting onder bevel van luit.-generaal Kuribayashi was samengesteld uit infanterie-, artillerie-, tank- en anti-tankeenheden, marinedetachementen, o.a. met torpedomotorboten, en onderdelen van de luchtmacht, en telde totaal 23.000 man. Reeds in 1937 waren de Japanners begonnen met het aanleggen van versterkingen, doch het werkelijk in staat van verdediging brengen begon na de val van Saipan in Juni 1944, tot aan de landing, acht maanden later. De Japanners beschikten over mortieren met een kaliber, dat varieerde van 50 tot 320 mm. De beschikbare artillerie bestond uit 4,7 cm. anti-tankkanonnen, 10 cm. tweeling geschut, oude 12 cm. houwitser en 15 cm. geschut. Een nieuw wapen was de 12 inch raket-bom. De meeste wapens waren zodanig opgesteld, dat zij konden vuren uit holen, die een minimum horizontale dekking van 35 voet vulkanische rots hadden. Vele van deze uitgehouwen hollen waren met drie verdiepingen uitgevoerd en onderling verbonden door gangen. Bunkers van gewapend beton, 2 tot 5 voet dik, met daarboven 5 tot 15 voet vulkanische rotssteen en nog meer zand, compleetelden de natuurlijke opstellingen.

Strategisch begon de strijd op 9 Augustus 1944, 7 maanden en 12 dagen voor dag-D, toen een kleine groep Liberators, afkomstig van de Marianen, hun bommen liet vallen op Iwo Shima. Van 8 December 1944 tot aan de dag der landing op 19 Februari 1945, *twee-en-zeventig dagen achtereen*, was Iwo Shima dagelijks het doel van bombardementen, uitgevoerd door de nieuw opgerichte „Strategic Air Force, Pacific Ocean Areas”, die tot taak hadden de twee in gebruik zijnde vliegvelden niet-operatief te houden en alle installaties, wapenopstellingen en andere lonende doelen, zichtbaar op de luchtfoto's, te vernietigen. Daartussendoor werd het eiland nog gebombardeerd door vlooteenheden, zowel door bovenwaterschepen als door vliegtuigen van de carriers. In zeven-en-een-halve maand voerden legervliegtuigen 2700 vluchten uit tegen Iwo Shima en lieten in totaal 5800 ton bommen vallen. Luchtfoto's toonden 5000 bomkraters op een vierkante mijl. De climax van deze voorbereidende beschietingen werd bereikt van 16 tot 19 Februari 1945, toen een „task-force” van zes slagschepen met hun ondersteunende kruisers en torpedojagers het eiland omcirkelden en gedurende *drie dagen* ononderbroken iedere sector van het eiland onder vuur namen met hun 16 inch projectielen en projectielen van kleiner kaliber.

Volgens alle regels van de moderne oorlogvoering scheen het alsof Iwo Shima even zwaar vernield zou zijn, als Hamburg en Berlijn aan het eind van de oorlog. Maar het was niet zo.

Toen op dag-D, 19 Februari 1945, het V Marine Amphibious Corps onder bevel van generaal-maj. Harry Smith, met twee divisies aan land ging, terwijl de derde divisie als drijvende reserve nog aan boord van de transportschepen bleef, bleek de verovering van Iwo allerminst een „soft job” te zijn. Een hevige strijd woedde van dag-D tot dag-D plus 25, 16 Maart, de dag toen de strijd officieel als beëindigd werd verklaard, hoewel het nog eens acht dagen duurde voor de laatste plaatselijke weerstandsnesten waren opgeruimd. En de tol, die de Amerikanen moesten betalen? Bijna 22.000 man eigen verliezen, *één van de drie aanvallers dood of gewond!*

De door mij genoemde cijfers liggen daar, maar ik wil niet overdrijven

De verovering van Iwo Shima is de bloedigste slag, die door de Amerikaanse mariniers in de afgelopen oorlog is geleverd; een verdediging van dergelijke sterkte had men nog niet eerder ontmoet. In zekere zin is Iwo Shima dus als uitzonderingsgeval te beschouwen. Toch meen ik een conclusie te mogen trekken. *De voorbereidende en inleidende beschietingen en bombardementen door vloot en luchtmacht op een sterk verdedigde kust voldoen niet aan de te stellen verwachting.* Hier is de reeds zo vaak en oorspronkelijk door de Amerikaanse marine-strateeg Mahan geciteerde opmerking van toepassing: „Het leger dacht, dat de vloot wel in staat zou zijn de drie meter dikke stenen muur omver te schieten, maar de vloot verwonderde er zich over, dat het leger niet tegen diezelfde muur, die tien meter hoog was, was opgeklauterd”. Dit gold in de zeiltijd, maar ook in 1915 liet Sir Ian Hamilton, de bevelhebber der troepen bij de Dardanellen-expeditie, zich als volgt uit over de uitwerking van scheepsgeschut op landdoelen: „ze blaften wel hard, maar beten niet” en „men kan de doelen evengoed met confetti bestrooien als ze door scheepsartillerie onder vuur doen nemen.” Uitslatingen, die van weinig appreciatie voor scheepsartillerie getuigen, die destijds al niet geheel juist waren en thans zeker niet meer gelden. Onnoemelijk veel is er verbeterd in de coördinatie tussen vloot en troepen bij amphibische operaties; iedere moderne vloot is het schieten op landdoelen meester; het besef, dat de samenwerking scheepsartillerie—gelande troepen geen eenvoudige zaak is, is allerwege gegroeid, de uitwerking en vuursnelheid van het scheepsgeschut zijn aanzienlijk toegenomen. Hetzelfde geldt voor de luchtmacht. Zonder de voorbereidende en inleidende bombardementen door vloot en luchtmacht zal een landing op een verdedigde kust niet gelukken, maar nog steeds geldt: de verwachtingen mogen niet te hoog worden gesteld. Uiteindelijk zullen de landende troepen de vijandelijke weerstand moeten breken, vaak ten koste van bloedige offers. Mijn conclusie luidt: *Willen ook in de toekomst amphibische operaties tot de strategische en tactische mogelijkheden behoren, dan zullen de landende troepen van de zwaarste ondersteunende wapens moeten worden voorzien.*

Ik ben thans aan het eind van mijn voordracht gekomen. Ik ben mij zeer wel bewust, dat het beeld, dat ik U gegeven heb van de taak, die de landende troepenmacht te vervullen heeft in amphibische operaties, zeer eenzijdig is gebleven. Ik heb weinig of in het geheel geen argumenten gebruikt om het „waarom zo en niet anders” direct aannemelijk te maken. Doch in mijn inleiding heb ik er reeds op gewezen, dat ik mij meer tot taak had gesteld U een overzicht te geven van de huidige technische en tactische stand van zaken betreffende de landingsmacht in amphibische operaties, als basis voor verdere discussie, dan een krijgswetenschappelijke inleiding te houden over de betekenis van deze operaties in het algehele beeld der oorlogvoering. Ik hoop, dat ik hiermede bereikt heb, dat U een amphibische operatie ziet als een uitvoerbare, doch zeer bijzondere operatie, die een speciale organisatie, speciale troepen en materieel vereist, een langdurige, nauwgezette en gedetailleerde voorbereiding vraagt, en waarbij succes alleen bereikbaar is als een maximum aan samenwerking bestaat tussen de deelnemende vloot, troepen en luchtmacht.

Ik heb gemeend deze voordracht te mogen besluiten met een aantal conclusies; conclusies, die niet in mijn voordracht zijn opgebouwd, maar die iedere toehoorder op grond van het behandelde voor zichzelf kan trekken.

Deze conclusies zijn :

1. De amphibische strijdmacht heeft, binnen bepaalde grenzen, het initiatief in handen en kan opmarsrichting en landingsplaats vrij bepalen.
2. Een uit zee-, land- en luchtstrijdkrachten samengestelde amphibische strijdmacht behoort onder eenhoofdig bevel te staan, terwijl, vooral in de voorbereidingsfase van een operatie, nauwste samenwerking tussen de commandanten en staven van de samenstellende delen is vereist.
3. Een scherpe taakomschrijving voor ieder van de samenstellende delen van een amphibische strijdmacht is noodzakelijk.
4. De voorbereiding van een amphibische operatie eist veel meer tijd, een grotere nauwkeurigheid en veel uitgebreider stafwerk dan bij een landoperatie van soortgelijke omvang.
5. De landingsmacht van een amphibische strijdmacht eist een zeer bijzondere organisatie, welke o.m. een maximum aan ondersteunende wapens en de noodzakelijke diensten en middelen moet verschaffen aan de aanvallende echelons en in het algemeen een sterk gedecentraliseerd karakter draagt.
6. De aanvallende echelons van de landingsmacht moeten tot in de kleinste eenheden geoefend en uitgerust zijn om het gevecht aanvankelijk zelfstandig te kunnen voeren.
7. Een deel van de landingsmacht moet bestaan uit specialistische troepen (mariniers) of speciaal voor een amphibische operatie georganiseerde, geoefende en uitgeruste troepen.
8. Inleidende beschietingen en bombardementen door vloot en luchtmacht op een sterk verdedigde kust voldoen niet aan de te stellen verwachtingen. De middelen zijn hier niet equivalent aan het doel. De landende troepen zullen van de zwaarste ondersteunende wapens moeten worden voorzien.

Na de pauze kwam de Kapitein ter zee S. Dobbenga aan het woord. Als inleiding en volkomen aansluitende aan hetgeen Majoor Lems had behandeld uit de rijke stof, welke valt onder het begrip „Landingen”, vertoonde hij een zeer interessante instructie-film.

Mijnheer de Voorzitter, Generaal, Schout bij Nacht,
Mijne Heren,

Met een variant op het bekende „Laat bloemen Uw tolk zijn”, zou ik willen zeggen: „Laat films Uw tolk zijn”.

De zojuist vertoonde instructiefilm sloot namelijk zeer wel aan op de zojuist gehouden voordracht van Majoor Lems.

Mijne Heren, Ik bepaal Uw aandacht thans wederom tot de film, thans geen instructiefilm, doch bij het filmjournaal zoals vertoond wordt in de Cineacs en ook in gewone theaters. Ik denk dan, zoals dat voorkomt aan de sportreportage. Voor Uw oog ontrolt zich een enorm zwemstadion, een enorme springtoren en enorm bekwame duikers en springers, alles Amerikaans. Meestal wordt dit spel van elegance en gratie na afloop weer teruggedraaid en ziet men de duikers en springers uit het water oprijzen en terugveren op de springplanken.

Hetzelfde geschiedt, Mijne Heren, ook heden. Majoor Lems heeft ons op goed voorbereide wijze degelijk geland. Ik moet hem echter weer terugvoeren met al zijn echelons, met zijn enorme uitrusting in het groot aantal diverse landingsvaartuigen naar de transportschepen. Ik voel mij niet zeer thuis tussen de kazematten en pilboxen en heb bij voorkeur een stuk dek onder mijn voeten. Het zal U duidelijk zijn, dat een landing zonder de aanwezigheid van de Marine niet wel uitvoerbaar is.

Ik sta nog even stil bij deze teruggedraaide film, deze landing in omgekeerde richting.

Het is mij opgevallen, dat men in verslagen en battle reports over gecombineerde landingsacties niet stilstaat bij landingen in omgekeerde richting, die toch ook dienen te worden voorbereid, anders kosten zij militaire, ja zelfs politieke carrières. Men denke aan Gallipoli uit Wereldoorlog I en aan Duinkerken. Het wil mij voorkomen, dat de „supreme commanders” richtlijnen zullen geven, dat deze mogelijkheid van „teruggaan” in de memoranda voor „planning” wordt vastgelegd.

Toen ik het verzoek van Uw Vereniging ontving een lezing over landingen te houden, heb ik geen moment geaarzeld en mij onmiddellijk bereid verklaard. Landen is immers een zeer aantrekkelijk onderwerp voor de zeeman. Het betekent voor hem het einde van de reis, het comfortabele landen in een haven of soms ongewild, het geforceerde landen in scheepsboten na een schipbreuk. Het lot van de bemanning der legendarische „Vliegende Hollander”, die gedoemd is ten eeuwigen dage op de zeven zeeën rond te zwalken is voor de zeeman niet zeer aantrekkelijk en daarom zullen zijn gedachten altijd op landen gericht zijn.

Inleider was al jong vertrouwd met het begrip „landen” en „landingen”, daar hij stamt van het eiland Schiermonnikoog, een eiland mer slechte kustontwikkeling, zonder havens. Men scheepste zich in op de veerboot (de LSI), vervolgens debarkeerde men in een vlet (landingsvaartuig) i.v.m. de waterstand. Vervolgens stapte men over in de met paarden bespannen wagen, (het vehicle) en zette men de tocht over het wad voort.

Met recht mocht men hier reeds spreken van een gecombineerde actie. Wijlen Z.K.H. Prins Hendrik, die in zijn kwaliteit als beschermheer van de Reddingmaatschappij een dergelijke landing uitvoerde, werd door de voerman van de wagen uitnodigend toegevoegd: „Hoogheid, Uw benen optillen". Een en ander wijst er op, dat het voertuig niet geheel en al „waterproof" was, hetgeen toch een eerste vereiste is voor voertuigen, die bij een gecombineerde actie worden ingedeeld.

Mijne Heren, Landen en landingen, een eenvoudig werkwoord, een simpel begrip, maar welk een gevolgen. Wij die ons zo dikwijls bepalen tot het jongste verleden en die door de literatuur zo vertrouwd zijn met de enorme landingen uit het jongste conflict, weten, dat de gevolgen als resultaat hadden, dat met Hitler en Japan werd afgerekend.

Echter vraag ik nu Uw aandacht voor de landingsgevolgen uit een ver verleden. Hoe???, Mijne Heren is het „voormalig" Nederlandse wereldrijk ontstaan?

DOOR LANDINGEN

Waar heeft het Britse Gemenebest, thans sterk verkleind, zijn ontstaan aan te danken?

AAN LANDINGEN.

En is uiteindelijk Columbus met zijn landing niet verantwoordelijk voor de voor ons nationaal bewustzijn ierwat storende hegemonie van de Verenigde Staten van Amerika? Geweldig, Mijne Heren, deze gevolgen.

Wij hebben met deze maritieme landingen, uitgevoerd door eenheden van landsvloten en eenheden van de vloten der O. en W. Indische Compagnie die daartoe door de Staten-Generaal gemachtigd waren, de uiterste grenzen van ons wereldrijk aangegeven en vastgelegd door het stichten van factorijen.

Maritieme macht alleen was niet voldoende en wij hebben onze eerste koloniale troepen — voorlopers van ons roemrijk K.N.I.L. — moeten aanvoeren om dit alles te consolideren en enigszins permanent te maken.

Deze consolidatie is niet alleen ons doch ook de Engelsen gelukt en hierdoor is in de verre betrokken overzeese gewesten een evenwichtstoestand ontstaan, die eeuwenlang niet verbroken is geweest.

Ook de pacificatie, die nodig bleek voor economische en culturele ontwikkeling der overzeese gewesten, werd in hoofdzaak bewerkstelligt door samenwerking van leger en vloot, door landingen van expeditionaire troepenmachten. Denken we slechts aan Bali, Lombok, Atjeh, Golf van Boni, etc.

Met al deze landingen kwam bovendien mede, de Westerse beschaving en cultuur, die zoveel bijdroeg om bestaande zeden en gewoonten te verzachten. Deze heilzame invloed wordt zeer hoog aangeslagen door de wereldberoemde historicus prof. Toynbee, die dat nog een dezer dagen heeft uiteengezet.

Mijne Heren, Na dit alles zal het U duidelijk zijn, dat „landen" voor ons Nederlanders een oud handwerk is, dat wij in alle details verstaan en waarin wij doorkneed zijn.

De geweldige Amerikaanse en Geallieerde landingen uit het jongste conflict zij imponeren ons wel door aantallen en ver doorgevoerde en geraffineerde techniek, doch elementair gesproken is er niets in aanwezig, wat wijzelf als maritieme natie niet zouden kunnen opbrengen.

Het betonen van zeemanschap in volstrekte zin van het woord is een eerste vereiste; hiervan is het welslagen van een landing in hoge mate afhankelijk.

Ofschoon wij natuurlijk van Amerikanen en Engelsen op dit gebied kunnen leren, is er toch veel dat zij wellicht onbewust van ons geleerd hebben uit de rijke literatuur van onze maritieme historie. Denken wij er slechts aan, hoe doorspekt b.v. de Duitse woordenboeken nog zijn met zuiver Hollandse uitdrukkingen aan ons zeezezen ontleend.

En, Mijne Heren, een hedendaagse landing is behalve een maritieme en militaire operatie, toch ook wel in bijzondere mate een geweldige transport-onderneming. Ook dat onderdeel is ons volkomen vertrouwd, denken wij slechts aan onze uitmuntende koopvaardij en onze uitstekende organisatie van het stuwadoorswezen.

Ook Amerika en Engeland schakelden deze en andere experts op transportgebied ten volle in, door hen op „key posten” te mobiliseren en een militaire rang te geven.

Kortom, Mijne Heren, wij behoeven over al hetgeen er komt kijken voor een moderne landing geen minderwaardigheidscomplexen te ontwikkelen, wij verstaan dat vak.

Zo was het ook bij de laatste manoeuvres van de zeemachten der Westerse Unie. Het feit, dat wij slechts met een „kleyn hoopcken” waren vertegenwoordigd, was geen aanleiding voor ons zeevolk zich minderwaardig te voelen. Integendeel zij voelden zich volkomen op één lijn met Engelsen en Fransen en alle opgaven die verband hielden met maritiem ceremonieel etc. werden met groot zelfvertrouwen ten uitvoer gelegd.

Wij keren thans terug naar de klassieke landingseenheid bij uitnemendheid: het oorlogsschip met landingsdivisie.

De landingsdivisie bestaat al van oudher hoofdzakelijk uit leden van het korps mariniers. Het is daarom begrijpelijk, dat hedenavond een kapitein ter zee en een officier der mariniers op Uw convocatie prijken om een inleiding over landingen te houden. De Kapitein ter zee, die graag laat landen en de mariniers, die graag willen landen. Mijne Heren, er wordt dus vanavond geland.

Hoezeer de mariniers bestemd zijn voor landingen wordt nog eens geïllustreerd door een voorval door inleider zelf beleefd aan boord van H.M. Soemba.

H.M. Soemba, Mijne Heren, moet voor U een bekende naam zijn, ook i.v.m. landingen en vuursteun bij landingen in de Middellandse Zee en bij Normandië. Voor al deze feiten is het schip door H.M. de Koningin eervol vermeld, o.a. ook voor haar optreden in de Archipel en in de Perzische Golf. Van dit laatste operatie-terrein komt mijn illustratie.

H.M. Soemba vertoefde in 1942 in de Perzische Golf, reneinde het binnendringen van Japanse en Duitse onderzeeboten te beletten. Op een zekere dag, lag genoemde bodem in de nabijheid van een Britse kruiser ten ander, in een gloeiende hete baai, omringd door kale heuvels en rotsen. Omtrent het tijdstip van de middag, zagen wij vanaf de Soemba kleine gedaantes van rotsblok op rotsblok springen en dat bleken de mariniers te zijn van de kruiser. Op diezelfde middag tijdens een longroombezoek gaven wij hierover onze verwondering te kennen i.v.m. de ondraaglijke hitte en de onherbergzaamheid. De captain van de kruiser vond dit de natuurlijkste zaak van de wereld en wees op een vaste regel bij de Royal Navy, dat waar ook ter

wereld, de ingescheepte mariniers juist onder de moeilijkste omstandigheden de wal op moeten.

De mariniers van de Soemba bleven de volgende dag niet achter.

Hiermede is nog eens aangegeven hoe uitermate de klassieke maritieme landingseenheid oorlogsschip-landingsdivisie (mariniers) ook op traditionele gronden geschikt is om landingen uit te voeren.

U staat mij toe, dat ik een wetenschappelijk begrip invoer, nl. de factor X, waarmee ik de marine-eenheid aanduid, waarmee de eerste landingen zijn verricht.

X heeft alles in zich, waarmee een landing kan worden tot stand gebracht.

- 1e. De heerschappij ter zee moet worden opgebracht.
Zonder de locale heerschappij ter zee is elke landing een riskante onderneming. Vele oude zeevaarders zijn op de banken der galeien terecht gekomen, doordat aan die eis niet werd voldaan.
- 2e. Zeemanschap in de meest volstrekte zin moet aanwezig zijn.
Hieronder behoort ook het beoordelen van weer en wind. Het verkrijgen van grondige meteorologische informatie en weervoorspelling is vooral bij grote ondernemingen van deze tijd een eerste eis.
- 3e. De onontbeerlijke vuursteun is aanwezig in de vorm van de batterij van het oorlogsschip.
- 4e. De landingsvaartuigen zijn aanwezig in de vorm van de scheepsboten. Deze scheepsboten waren voor het doel van landen niet zeer geëigend. Immers moest door hun platte spiegels een kajuit worden gevormd om commandant en officieren bij officiële gelegenheden naar de wal te vervoeren. Het eiste veel zeemanschap om deze boten door de branding te brengen, daar zij eerst gekeerd moesten worden met de kop naar de zee, alvorens het strand op te lopen.
- 5e. Opgebracht moet worden een zo groot mogelijke kennis van getijden en stromen, alsmede alle voorhanden zijnde gegevens van de betrokken kust, in de vorm van zeilaanwijzingen en zeekaarten.
- 6e. De landingsdivisie moet behoorlijk uitgerust en getraind zijn.

De X-landing heeft zijn grote waarde door de eeuwen bewezen en ook nog heden ten dage wordt zij nog herhaaldelijk toegepast en uitgevoerd.

De op zichzelf staande maritieme landingen (X-landing) blijven zeer aantrekkelijk voor de commanderende officieren van de oorlogsschepen. De U.S. Navy maakte hier gebruik van tijdens de grote onderneming tegen de Zuidkust van Frankrijk, waarbij de grote gecombineerde actie gericht was tegen de vaste wal en waarbij névenacties tegen de kusteilanden, zoals Chateau d'If uitsluitend door op zichzelf staande acties van oorlogsschepen met landingsdivisie werden uitgevoerd. (Operatie Dragoon).

Na VJ-day werden in de O.I. Archipel bij herhaling marine-landingen uitgevoerd door onze oorlogsschepen. Inleider als commandant van H.M. Abr. Crijnssen deed bij de bevrijding van Timor een dergelijke landing uitvoeren, toen hem door de Commandant van de Australische gecombineerde strijdmacht verboden was om aan land te gaan. Met deze landing werd bewerkstelligd dat de Nederlandse vlag op dit eiland werd gehesen tegelijkertijd met de Britse vlag.

Bij een andere gelegenheid werd een landing uitgevoerd op Bali, waarbij

contrôle lokaal werd verkregen, doch waarbij de consolidatie door middel van het leger niet kon worden uitgevoerd, omdat de K.N.I.L.-troepen door omstandigheden nog niet mochten optreden.

Zoals reeds werd opgemerkt, Mijne Heren, zijn de X-landingen zeer geschikt om locaad invloedssferen te vestigen, eerbied af te dwingen, kortom vlagvertoon bij uitnemendheid.

Voor consolidatie en definitieve vestiging van gezag kan het leger niet worden ontbeerd en is hiermede de gecombineerde amphibische actie geboren.

Voor het leger de factor Y invoerende, kunnen we naast de X-landingen spreken van X-Y landingen.

In de buitenlandse en ook in onze krijgsgeschiedenis zijn voorbeelden van X-Y landingen talrijk.

X heeft met het opbrengen van de heerschappij ter zee vele van deze opzetten doen slagen.

Een waar voorbeeld van X en Y samenwerking waren ook de grote troepentransporten over het Engelse Kanaal in de vorige wereldoorlog. De vijand was nauwelijks in staat hieraan enige afbreuk te doen, omdat de heerschappij ter zee nagenoeg volledig aanwezig was. De troepen, die werden overgezet hebben hier de aanwezigheid van de marine nauwelijks opgemerkt.

De voornamelijk continentale wereldoorlog No. 1 heeft niet het evenwicht kunnen verstoren in die kolossale overzeese gebiedsdelen, die door de toenmalige koloniserende mogendheden als Portugal, Nederland, Engeland en Frankrijk door middel van X en X-Y landingen waren geconsolideerd en gepacificeerd.

De X-factor van de centrale mogendheden gedurende de periode 1914-'18 was veel te zwak om door middel van X-Y dit evenwicht te verstoren.

Het uitblijven van grote amphibische ondernemingen in Wereldoorlog I is wellicht aanleiding geweest, dat in de periode tussen de beide wereldoorlogen hoegenaamd niets is gedaan om een dergelijke oorlogsvoering voor te bereiden; dit geldt althans voor de Europese en Amerikaanse sfeer (exgeallieerden 1914-1918). X ontwikkelde zich zelfstandig naar aanleiding van de ervaringen en Y idem.

De luchtmacht in de eerste wereldoorlog nauwelijks ontwikkeld, kwam in amphibische operaties tot dusver niet voor. Nu de luchtmacht ter sprake komt zou ik deze in samenhang met de factoren X en Y, factor Z willen noemen. Deze factor Z was doorslaand in de Continentale oorlog van het jongste conflict. De verdrijving van de Engelse legers uit Europa en de nederlagen van de Franse, Belgische en Nederlandse legers waren het gevolg van een Y en Z actie. X kwam daarbij niet te pas. Alleen voor de omgekeerde amphibische actie van Duinkerken was het wederom X die lokale heerschappij ter zee bewerkstelligde, en deze onderneming voor een groot deel deed slagen. Het was het geallieerde oppercommando na deze desastreuze gebeurtenissen onmiddellijk duidelijk, dat wilde men ooit wederom vaste voet op het vaste land van Europa verkrijgen, het dringend nodig zou zijn om deze Duitse Y en Z machten neer te slaan met de combinatie X, Y en Z.

Deze strategische doelstelling werd onmiddellijk ter hand genomen en zogenaamde Combined-Operations-centra werden overal opgericht. Commando-raids op kleine schaal op de Franse kust werden meermalen uitgevoerd en culmineerden ten slotte in de groter-opgezette amphibische actie tegen

Dieppe, die mislukte omdat Y niet voldoende kon worden opgebouwd. In dat tijdsgezicht werd nauwelijks aandacht besteed aan Japan, dat in tegenstelling met de geallieerde Westerse machten reeds een ruime ervaring had opgedaan in amphibische oorlogsvoering op China's kusten. Japan had als doelstelling: zijn politieke en economische invloed uit te breiden over geheel Zuid-Oost Azië. Het bezat voldoende kennis van de krijgsgeschiedenis, om te weten dat de Pax-Brittanica en de pacificatie van Nederlands-Indië hoofdzakelijk berustten op X en Y verdedigingen en dat Z een te verwaarlozen factor was. Om dit evenwicht in Zuid-Oost Azië te verstoren was Japan overtuigd een snelle beslissing te kunnen forceren indien ze deze X en Y combinatie zou kunnen overrompelen door een groots opgezette amphibische actie van eigen X, Y en Z. X moest opbrengen heerschappij ter zee, hetgeen bereikt werd door de verraderlijke aanval op Pearl-Harbour en Z moest opbrengen heerschappij in de lucht, die mede door deze aanval en de verre afstand van de Amerikaanse vliegbases volkomen werd verkregen. Deze inderdaad uitmuntend geslaagde amphibische operatie was een aaneenschakeling van snel uitgevoerde landingen, waarbij X en Z uitmuntend steunden en elke twijfel over de heerschappij ter zee werd weggenomen door het vernietigen van de Engelse slagschepen Prince of Wales en Repulse.

Zoals reeds eerder is opgemerkt berustte de verdediging van onze Indische Archipel in hoofdzaak op het X en Y systeem. De zwakke luchtmacht was spoedig geneutraliseerd en ging bovendien wat jachtvliegtuigen betreft voor steun aan de Engelsen in Malakka verloren. Het was voor de Geallieerden niet mogelijk om op korte termijn de balans in hun voordeel te doen overslaan, omdat de opbouw van X, Y en Z en de aanvoer van Y tijd vergden. Wij zien dus zowel op het Europees als op het Aziatisch strijdtoneel van Geallieerde zijde een geweldige krachtsinspanning ontwikkelen.

1e. Om door een X, Y en Z actie landingen op vele plaatsen in Afrika en Europa te ontwerpen met als doel het terugdrijven van Hitler's scharen en

2e. Een zelfde ontwikkeling van X, Y en Z in de Pacific, om de Jappen met gelijke munt terug te betalen en hen uit de veroverde gebieden te verdrijven.

Beide opzetten zijn gelukt en de technische opgaven van enorme omvang werden alle overwonnen. Volmaakte samenwerking tussen X, Y en Z, zowel op strategisch als op tactisch gebied voerden tot dit resultaat.

Het is gebleken, dat aan het hoofd van deze Mammouth-ondernemingen moest staan een Supreme Commander met leiderscapaciteiten. Dit kan iemand zijn van de landmacht, Eisenhouwer voor Europa, doch ook van de zeemacht, zoals Mountbatten voor Zuid-Oost Azië en wellicht zou ook iemand van de luchtmacht voor een dergelijke onderneming zijn aangewezen, indien het conflict hiertoe aanleiding had gegeven.

Zo is dus wel gebleken, dat de factor Z grondig afrekende met de conservatieve X en Y operaties. De keuze van de factoren X, Y en Z als laatste letters van het alfabet zouden er op wijzen, dat de ontwikkeling ten einde is en het ware voor de wereldvrede schoon, indien zulks het geval was. Echter opnieuw vangt men aan met A. A is de atombom, de toepassing van atoomenergie en wij realiseren ons onmiddellijk, dat alles wat in X, Y en Z is opgebracht zal moeten worden gehandhaafd en dat aan deze factoren ieder voor zich B, C en D zullen moeten worden toegevoegd om de gevaren van A te elimineren.

Ik heb dus U in mijn betoog voorgehouden de grote gevolgen van landingen in de vorige eeuwen en het ontstaan van het evenwicht. Ik heb U laten zien, dat de oude X en Y posities werden weggevaagd door X, Y en Z. Ik heb gesproken in de aanvang over landingen in omgekeerde richting. Is dat eigenlijk niet hetzelfde, wat zich thans afspeelt in ons voormalig Indië, Indonesië? Na gedurende eeuwen aldaar onze landingen te hebben uitgevoerd en waarmede aan land zijn gegaan, vrede, geluk, welvaart, gezondheid en brengers van onze cultuur. Alle dingen die tot zo prompte zegen voor deze gewesten geweest zijn. Onze zending aldaar schijnt volbracht en onder moeilijke omstandigheden schepen wij ons weer in.

De Nederlandse X, Y en Z zullen weldra geëmbarkeerd zijn en de vraag rijst thans: Waarheen? Is er nog een mogelijkheid tot landen? En wij verwijfelen bijkans. Doch wij richten ons oog naar de grote mast en daaraan wappert nog fier de Koninklijke Oranje Standaard en wij realiseren ons onmiddellijk, dat wij van onze uitrusting nog niets hebben verloren, dat wij nog opbrengen de onverzettelijkheid en de geestelijke kracht analoog aan die van onze voorvaderen, die in de verlaten gewesten zoveel groots hebben verricht. En wij zullen weer landen op die kusten, waar voor recht en vrijheid moet worden gestreden. Het lot van de Vliegende Hollander om op de zeven zeeën te blijven rondzwalken zal ons lot niet zijn. Onze smaldelen, onze troepen, onze luchtmacht, onze gehele X, Y en Z constellatie zal zich voegen bij de strijdmachten, zoals die zijn verbonden door Westerse Unie en Atlantisch Pact.

VERSLAG DISCUSSIE.

Na de voordracht van Kolonel Dobbenga beantwoordde Majoor Lems een drietal tijdens de pauze ingediende vragen.

Vraag cadet-sergeant J. H. van Buel:

Hoe ziet U de taak van parachutisten en airborne troepen achter het landingsgebied om daar de aanvoer van vijandelijke reserves te vertragen?

Antwoord: Mijn beantwoording van deze vraag is niet zozeer hoe ik het zie, dan wel wat hierover te lezen valt. Immers in de afgelopen oorlog hebben zowel in Sicilië als in Normandië, gedurende en voorafgaande aan de landingen vanuit zee, landingen van parachutisten en luchtlandingstroepen plaats gevonden. Hun opdracht kan hierbij tweeledig zijn: het vroegtijdig bezetten van voor de aanvaller belangrijke tactische punten, dan wel het aan de verdediger ontnemen van voor hem belangrijke objecten. Het voornaamste doel zal hierbij zijn de verplaatsing van reserves van de verdediger te beletten of te vertragen. In Normandië hebben deze luchtlandingeng grote invloed gehad op de verplaatsing van de Duitse reserves.

Vraag cadet-sergeant J. A. Bor:

Hoever gaan de voorzieningen bij het mislukken van de gehele eerste golf van de aanval?

Antwoord: Ik heb er in mijn voordracht reeds op gewezen, dat het tactische plan moet voorzien in verschillende mogelijke uitvoeringen. Worden op alle landingsstranden de eerste aanvalsgolven afgeslagen, dan ziet het er echter voor de landingsmacht wel kwalijk uit. Ik mag als bijzonderheid opmerken, dat alle landingen gedurende de laatste oorlog gelukt zijn, al wil

ik hiermee allerm minst zeggen, dat dit nu regel voor de toekomst is. De eerste aanvalsgolf bestaat in het algemeen uit twee-derde van de twee voorcompagnieën. In de direct daarna volgende golven bevindt zich dus nog ruim de helft van de aanvalskracht van een bataljonslandingsgroep. De hogere commandant beschikt eveneens nog over een ruime reserve. Het afslaan van de eerste landingsgolf op een bepaald strand behoeft dus nog niet de totale mislukking van de landing met zich mede te brengen.

Vraag cadet-sergeant J. C. P. Ruygrok:

Weegt het resultaat van een inleidende beschieting, welke vaak dagenlang voorafgaat aan een landingsoperatie, op tegen het verloren gaan van het verrassend element?

Antwoord: Voorbereidende en inleidende beschietingen en bombardementen zullen natuurlijk alleen aan een landing voorafgaan, indien de sterkte der verdediging dit noodzakelijk maakt. Bij de meeste grotere landingsoperaties zal deze noodzaak aanwezig blijken te zijn. Alleen bij landingsoperaties op kleine schaal, b.v. raids, kan de mogelijkheid bestaan, dat door het uitvoeren van een verrassende (nacht-)landing een inleidende beschieting achterwege kan blijven. Waar voorbereidende en inleidende bombardementen plaats vinden, kan men de verdediger in het ongewisse laten betreffende de juiste landingsplaats door het actiegebied van schepen en vliegtuigen veel ruimer te nemen dan het gebied, dat de landingsplaats(en) omvat. Voorbeelden hiervan vinden we bij de landingen in Normandië, toen ook west van de Orne-monding kustbeschietingen plaats vonden en o.a. bij Boulogne schijnlandingen — demonstraties — werden uitgevoerd. We mogen vooral niet vergeten, dat inleidende beschietingen en bombardementen een geweldige inzet van schepen en vliegtuigen vragen; eenheden, die zeker niet zonder noodzaak zullen worden ingezet. Het aanwijzen van oorlogsschepen voor het uitvoeren van kustbeschietingen gaat ten koste van de slagkracht van de vloot.

Mr. M. Heinsius:

M. de V. Gaarne zou ik Majoor der Mariniers Lems twee vragen stellen:

1. In conclusie 8 wordt gesteld, dat inleidende beschietingen en bombardementen door vloot en luchtmacht op een sterk verdedigde kust niet aan de te stellen verwachtingen voldoen en dat de middelen hier niet aequivalent zijn aan het doel. Wordt hier nu uitsluitend gedoeld op de fysieke uitwerking of heeft deze uitspraak eveneens betrekking op de morele uitwerking (in de zin niet slechts van het ongunstige effect, dat de inleidende beschietingen en bombardementen hebben op het moreel der verdediging, maar ook van het rechtstreeks gunstige effect, dat zij hebben op het moreel der aanvallers)?
2. Wat zijn de practische mogelijkheden van het gebruik van helicoptères inplaats van landingsboten in de eerste aanvalsgolven der maritieme landing (zie Military Review van October 1949, pag. 65)?

Antwoord: Vast staat, dat de helicoptère vele mogelijkheden biedt voor militair gebruik, b.v. voor waarneming en verkenning, „sea rescue”, afvoer van gewonden e.d. Dat de Amerikaanse mariniers reeds proeven nemen met helicoptères voor het landen van de eerste aanvalsgolf was mij niet bekend.

Tactisch en technisch lijkt mij dit zeker mogelijk. Het komt mij echter voor, dat voor massaal gebruik van helioplètes speciale schepen, voorzien van een „landing-platform”, nodig zullen zijn. Het gebruik van vliegtuigcarriers voor dit doel lijkt mij weinig efficiënt.

De tweede vraag van Mr. Heinsius had betrekking op punt 8 van de conclusies, nl. dat inleidende beschietingen en bombardementen door vloot en luchtmacht op een sterk verdedigde kust niet voldoen aan de te stellen verwachtingen. Het desbetreffende deel van de voordracht was wegens tijdgebrek niet gehouden. Spreker gaf een kort resumé van dit gedeelte van zijn voordracht.

De Voorzitter :

Ik dank de beide inleiders voor hetgeen zij ons deze avond uit hun kennis en ervaring hebben medegedeeld en tevens de heren, die door deelname aan het debat de waarde van het gebodene hebben vergroot.

Majoor Lems heeft ons op zakelijke en zeer heldere wijze een inzicht gegeven in de moeilijkheden, die verbonden zijn aan de uitvoering van de strategische operatie ener landing. Het belang hiervan behoef ik niet te onderstrepen, nadat wij allen de grootste landing van alle tijden hebben medebeleefd en daarna ook danken, dat wij hedenavond hier bijeen kunnen zijn.

Kapitein ter zee Dobbenga heeft ons op buitengewoon boeiende wijze de grondbeginselen, die het uitvoeren ener landing van de vroegste tijden tot op heden hebben beheerst, voor ogen gesteld. Hij heeft nog meer gedaan dan dat en ons tevens in het moeilijke en ik mag wel zeggen bittere keerpunt onzer geschiedenis, dat wij dezer dagen meemaken, een riem onder het hart gestoken en ons zodoende in geestelijk opzicht geholpen de steven te wenden naar een nieuwe kim, waar de Nederlandse vlag nog kan wapperen.

Ik dank nogmaals allen, die aan het welslagen van deze avond hebben bijgedragen en sluit hierbij de vergadering.

MEDEDELINGEN VAN HUISHOUDELIJKE AARD

Het Bestuur van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap
is thans als volgt:

	Jaar van aftreden
M. R. H. CALMEIJER, Lt.-Generaal plv. Chef Generale Staf, <i>Voorzitter</i>	1950
D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor b.d., Redacteur Orgaan en W. J.	1950
W. TH. CARP, Gen.-Majoor G.S., Dir. H.K.S.	1951
I. A. ALER, Generaal-Majoor Vlieger	1952
G. B. FORTUYN, Kap. Lt. ter Zee	1950
W. J. VAN GULIK, Kolonel G.S. K.N.I.L.	1952
J. J. DE WOLF, Kolonel der Genie	1951
J. H. COUZY, Kolonel G.S.	1952
J. P. BOOTS, Res. Luit.-Kolonel b.d., Secretaris-Penningmeester, v. Alke- madelaan 215, Den Haag, telef. 774621, Postgiro 78828	1951
Hoofd-Correspondent voor Indonesië:	
J. H. COX, Res. Kolonel Inf. K.N.I.L., Borneostraat 6, Bandoeng.	

NIEUWE LEDEN

Nederland

- 's-Gravenhage: F. O. van den Hout, Kap. Inf. K.N.I.L.; W. Küchler, Kap. Inf.; A. D. H. Heringa, Lt. ter Zee 1e kl.; A. J. de Kroon; J. J. J. C. van Drunen, Kap. M. L. J. Goedbloed, 1e Lt. M.L.; J. P. J. Verberne, res. Kap. arts; H. Kothe, Dir. off. v. Gez. 2e kl.; G. Schopmeijer, Kap. M.L.; A. B. Wolff, Maj. vlieger-wr.; Martinus Nijhoff's Boekhandel N.V.; A. H. Mohr, Majoor der Genie; F. J. Vijzelaar, Kap. Vlieger; C. E. Baron van Asbeck, Lt. ter Zee 1e kl.; E. H. van Roes, Lt. ter Zee 1e kl.
- Amersfoort: E. Brouwer, 2e Lt. Inf.
- Amsterdam: D. Ph. Hamel, res. 1e Lt. A.D.
- Aerdenhout: H. J. M. Klaar, Lt. Kol. Inf. K.N.I.L.
- Appingedam: J. Weeda, 1e Lt. wrn.; F. A. M. Karthaus, 2e Lt. wrn.; W. A. L. Vroomhoven, res. 2e Lt. wrn.; A. V. v. Strijp, res. 2e Lt. wrn.; W. Swint, Sergt.-Maj Adm.;
- Beverwijk: J. A. Rodenburg, res. Kap.
- de Bildt: J. Kroes, Majoor der Genie.
- 's-Bosch: B. van der Wal, 2e Lt.
- Breda: J. A. Baron de Smeth, 1e Lt. Art.; F. Gubbels, 1e Lt.
- Delfzijl: L. B. J. Vermaas, 1e Lt. wrn.
- Doorn: L. A. Punt, res. 1e Lt.
- Ermelo: J. v. d. Stam, 1e Lt.; F. W. v. Iddekinge, 1e Lt.; J. G. Roos, 1e Lt.; Th. J. v. d. Schoot, 2e Lt.; H. Meindersma, vaandrig, allen bij S.R.O.I.
- Groningen: L. R. H. Polman, res. 2e Lt.
- Haarlem: G. Otto, res. 2e Lt. Art.
- den Helder: C. G. Lems, Majoor der Mar.
- Hilversum: S. Dobbenga, Kap. ter Zee.
- Leeuwarden: J. Mulder, Majoor VI.
- Roosendaal: W. G. van Gelderen, 1e Lt. Inf.; J. G. v. d. Berg, Kap. Inf.

Rotterdam: W. J. Engelsman, res. 2e Lt.; Ir. J. C. van Reenen, Hoofd Ing. Rotterd. Droogdok Mij.; A. J. Schouwenaar, Lt. ter Zee 1e kl.; J. F. Drijfhout van Hooff, Lt. ter Zee 1e kl.

Soesterberg: H. J. L. Jansen, 1e Lt. M.L.; H. E. Bloembergen, Majoor.

Tilburg: P. V. H. J. Hamburg, Kap. M.L.

Utrecht: P. H. J. Lutterman, Vaandrig; S. Vintura, Dir. Off. v. Gez. 3e kl.; W. Butin Bik, Kap. Inf.

Valkenburg (Z.H.): P. E. Kuitert, Kap. M.L.

Zwolle: G. Dijkstra, Lt. Kolonel.

Indonesië

H. R. F. van Seijdlitz Kurzbach, Kap. Art. K.N.I.L.; H. A. Liem, 1e Lt. Inf. K.N.I.L.; L. de Hartog, Kap. Inf. K.N.I.L.; A. G. Deibel, Kap. Vl. wrn.; L. T. W. de Vries, Lt. Kol. Art. K.N.I.L.

België

Arlon: J. Bouhon, Lt. Kolonel, Stafbrevethouder.

De leden, die de contributie ad f 10.— (1 Oct. 1949 tot 30 Sept. 1950) of eerder nog niet voldaan hebben, worden verzocht deze wel te willen storten op overschrijven op postrekening 78828.

De in Indonesië vertoevende leden worden verzocht, hetzij door iemand in Nederland te laten betalen, of door delegatie, z.g. „boekendelegatie”, welke bij de Kashouder van hun onderdeel kan worden aangevraagd.

**Geeft bij adresverandering kennis aan de Secretaris-Penningmeester,
van Alkemadeaan 215, 's-Gravenhage
en vergeet vooral niet ons een nieuw lid op te geven.**